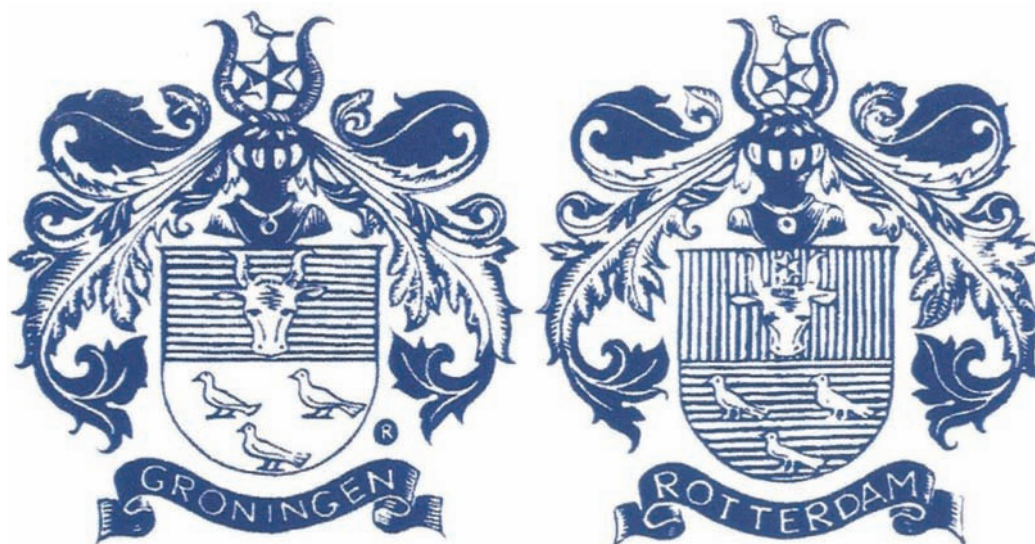

KRONIEK
VAN DE STICHTING
GESLACHT MEES

NUMMER 73 - JUNI 2024

Van de Redactie

Van de redactie, Mezenkroniek 73

Nummer 73 van de Mezenkroniek ligt voor u, in een jaar met wereldwijd veel onrust. De toestand in de wereld wordt vooral beheerst door de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. De Oekraïners hebben momenteel een ernstig tekort aan ammunitie en verdedigingswapens. Amerika komt na lang gesteggel over de brug met zo'n 40 miljard steun voor Oekraïne.

Of deze oorlog nog niet erg genoeg is, wordt op 7 oktober op Simchat Thora (Joodse feestdag), Israël aangevallen door Hamas vanuit Palestina met een afschuwelijke golf van geweld. De rücksichtsloze vergeldingsoorlog, die Israël onder leiding van premier Nethanyahu daarop ontketent, gaat tot op de dag van vandaag door. De aanval van Hamas is weer een reactie op de 'openlucht gevangenis', die de Israëlieten van Gaza maken. Op het moment van schrijven wordt gepoogd een staakt-het-vuren in te stellen, maar of dat lukt is de vraag.

Iets positiever nieuws. Op de 14-daagse klimaatop in Dubai is overeengekomen, dat er een klimaatschadefonds wordt opgezet. Daarmee kunnen vooral armere landen rampen, veroorzaakt door klimaatsverandering, enigszins compenseren. En de CO2 uitstoot moet naar verluidt verder naar beneden.

In Den Haag stapte in juli 2023 het vierde kabinet Rutte op na een debat over migratie. Na een half jaar geformeerd te hebben, is er nu een regeerakkoord op hoofdlijnen tussen de VVD, NSC, BBB en de PVV. Er wordt een extra-parlementair kabinet gevormd. De nieuwe premier is nog niet benoemd.

Nu naar de Kroniek: lezenswaardige stukken, zoals van Allard Mees over Fientje Mees, die in Israël onderscheiden is met de hoogste postume onderscheiding voor een niet-Joods persoon als 'een rechtvaardige onder de volkeren'. Adine Mees schrijft over de gevonden dagboeken van haar moeder Mienke Mees-van Hoogstraten. De dagboeken beschrijven de situatie van de kampen in Indonesië tussen 1940-1945. David Mees uit Londen, schrijft een stuk over de voornaam Mees, die na 500 jaar weer veel wordt gebruikt. Van de jongeren die geld ontvingen van het Van der Dussen fonds, zijn bijdragen opgenomen van Florentine van Oorschot over het project 'House of Hope', Linde Tillmanns over het maken van een album in een studio en Isabel Sackers, zij volgde een business-stage in Noorwegen.

In de rubriek 'Krasse Tachtigers' dit jaar een interview met Leonoor Mees. Zij zette zich bijna 30 jaar in voor theater en muziek bij Schouwburg Orpheus in Apeldoorn en daarna in Epe. Drie In memoriams: een van Tjalling Dorhout Mees over zijn dochter Marije, Suzanne Dutilh-Mees over haar vader Bert Joist Mees en tenslotte Oene Mees over zijn vader Willem Mees. Tenslotte mijn eigen stuk over de gestorven grote filmmaker Leonard Retel Helmrich; dit artikel verscheen eerder in filmblad Skrien en in andere media. Alle kopij voor het volgende nummer omtrent de Mezenfamilie, positief en negatief, graag naar jaapmees@online.nl

Veel leesplezier, Jaap Mees, eindredactie.

Foto omslag:

Fientje Mees tijdens de oorlog, 1904-1993.

Colofon

Bestuur en commissies

Voorzitter
Madeline ter Horst Mees,
Keizersgracht 68,
1015 CS Amsterdam
madelineterhorst@gmail.com

Schilderijen
Joost Mees,
Terbregse Rechter Rottekade
250
3055 XJ Rotterdam
tel. 06-206 286 57.
joost.mees1@gmail.com

Genealogie/ adressen-
bestand/ website
Hans Mees,
Neherpark 136
2264 ZC leidschendam
tel. 070-3866304
jr.mees@hetnet.nl

Eindredactie Kroniek
Jaap Mees,
Westhaven 24b
2801PJ Gouda
tel. 06-48863305.
jaapmees@online.nl

Penningmeester
Joris Mees
Molendijk 41 A
3161 KK Rhoon
jorismees@hotmail.com

Stichting Geslacht Mees

Bank Mees Pierson
nr 255050593

ABN AMRO
IBAN
NL 82 ABNA 0255050593
Bic nummer ABNANL2A

Drukkerij:
Smiet Grafisch Totaal
Marconistraat 109,
2809 PG Gouda
info@smiet-offset.nl

Website Familie Mees
<https://familiemees.wordpress.com>
(o.a. digitale Kroniek)

Familieberichten

Geboren:

Rotterdam, 11 juli 2023: Jet Mees, dochter van Toon CE zn Mees (G XIV-21-2-1) en Mariëlle de Ronde.

Overleden:

Wassenaar, 18 oktober 2021: Willem Johan AM zn Mees (G12-27), geboren 13 september 1929, weduwnaar van Louise Susette Aimée Croin.

Rotorua (Nieuw Zeeland), 5 juli 2023: Diana Margareth Mees-Standen, geboren 25 februari 1933, weduwe van Gerard L zn Mees (G 12-25).

Rotterdam, 8 oktober 2023: Diederik Johannes Hubertus Trimbos, geboren 5 januari 1955, echtgenoot van Marlies H dr Mees (G 13-18-1)

Almere, 4 november 2023: Marije Mariëtte TJ dr Dorhout Mees (G 13-6-1), geboren 7 oktober 1985.

Rotterdam, 8 november 2023: Bert Joist RH zn Mees (G 13-19-1), geboren 31 maart 1933, echtgenoot van Singhilde Nicolette Veth.

Bosch en Duin, 28 maart 2024: Marianne RT dr van Dantzig-Mees (G 11-2), geboren 31 mei 1929, weduwe van Hugo Michel van Dantzig.

Diversen:

Per 1 januari 2024 is Barend Mathijs Eduard JR zn Mees (R13-13-1) benoemd tot hoogleraar "Vasculair Repair and Regeneration" aan de Universiteit van Maastricht.

Ontbreekt in deze rubriek een aankondiging over een van uw familieleden?

Wees dan zo goed om een berichtje te sturen naar jr.mees@hetnet.nl!

Ook als u verhuist of als uw email adres wijzigt willen we dat graag op bovenstaand adres weten!

Onze website

Er is al een tijd een website van onze Mezenstichting. Daar stonden onder andere alle Kronieken op. Van 1938 tot nu. Meer dan een jaar geleden kregen wij bericht, dat het platform waarmee je een website vorm geeft en opmaakt zou worden uit gefaseerd. Omdat overstappen naar het nieuwe platform niet lukte, zelfs niet met de Helpdesk heb ik per 31 mei de overeenkomst opgezegd. Maar daarmee hebben we geen website meer. Het lag voor de hand om te kiezen voor het systeem WordPress. Daarmee heb ik een begin van een website gemaakt waarin weer alle Kronieken tot en met 2023 zijn geplaatst. Zo ook de informatie van de schilderijen van de Stichting en een aantal pagina's waarin de structuur van onze familie (in zogenaamde staken) wordt uitgelegd. Op het moment dat ik dit schrijf is het nog wat droog en saai; als u dit leest is het al iets verbeterd, maar er moet nog veel meer gebeuren.

Dus: Wie heeft ervaring met WordPress en heeft tijd en zin om te assisteren?

Graag een email naar jr.mees@hetnet.nl!

■ Hans Mees

50 jaar huwelijksjubileum Hans en Milou Mees

In het Paasweekend vierden we het 50-jarig huwelijksfeest van Bonma & Oop, beter bekend als Hans en Milou Mees. Vanuit alle windrichtingen kwamen we samen op Landgoed de Holtweijde in Twente. Bonma & Oop kwamen uit Leidschendam. Uit Luxemburg kwamen Joost & Jolein, Mijntje (12), Jack (10) en Max (8). Helemaal uit Cambridge kwamen Pieter & Jemima, Lily (4) en Benjamin (1). En uit Maastricht kwamen Barend & Leontien, Filemon (18), Lode (17) en Loulou (13). Het was gelukkig mooi weer. We waren heel erg blij om elkaar weer allemaal te zien. We hebben dat weekend ontzettend veel leuke dingen gedaan. We hebben samen geborreld, gegeten in een prachtige eetkamer met open haard voor ons helemaal alleen. Oop heeft een presentatie van foto's uit de oude doos laten zien en Barend hield een pub-quiz. We hebben gezwommen en Mijntje zwom iedereen eruit, ook alle volwassenen!! Ook hebben we mini golf gespeeld en heel veel gecricket. We hebben samen gebarbecued uit een oude verbouwde Defender Jeep. We hadden speciaal voor Bonma & Oop een fotograaf geregeld om prachtige familiefoto's te nemen. We zullen jaren hierna nog aan dit geweldige weekend terugdenken en trots zijn op de liefde tussen Bonma & Oop!

Het gaat goed met de Stichting Geslacht Mees!

De berichten over de toekomst van onze vertrouwde stichting worden elk jaar optimistischer. In 2022 schreef ik nog dat we erg op zoek waren naar meedenkende Mezen om te voorkomen dat de stichting zou doodbloeden. Familieleden dus die niet meteen een bestuurstaak willen, maar wel willen meedenken en eens iets mee organiseren.

In 2023 hadden we een eerste zeer geanimeerde bijeenkomst waar zelfs meteen een nieuwe penningmeester en de wens voor een familiedag uit kwamen rollen.

In 2024 was bijna iedereen weer present, al is het moeilijk om 12 welwillende Mezen op dezelfde dag op dezelfde plek te krijgen.

Dit jaar is in deze Meedenkersgroep met hetzelfde enthousiasme verder gepraat over de stichting, de financiën, het archief, de genealogie, de Kroniek, zijn er meer afspraken gemaakt en is definitief besloten om in 2025 een familiedag te organiseren. Penningmeester Joris uitte zijn zorgen over de financiële situatie, u leest zijn eigen bijdrage verderop in deze Kroniek.

Naar aanleiding daarvan werd de belangrijke beslissing genomen om aan de Mezen buiten Nederland alleen een digitale Kroniek te sturen. De verzendkosten binnen en buiten Europa zijn door Post NL gelijkgetrokken en te belastend geworden. Elke buitenlander die een papieren versie wenst, mag dat melden, dan sturen we die alsnog.

FAMILIEDAG 18 MEI 2025

SAVE THE DATE!!

De wens om weer eens een familiedag te organiseren wordt volgend jaar al vervuld. Wij hebben een mooie plek gevonden in het Groene Hart van Zuid Holland, in de Hoeve Landzicht in Nieuwer ter Aa, dichtbij de afslag Breukelen van de A2. Het wordt een dag als vanouds, met een vrolijk programma voor alle leeftijden. Gezien de financiële situatie van de stichting is het niet verantwoord om deze dag gratis aan te bieden, maar we doen er alles aan om de prijs zo laag mogelijk te houden. Daar kunt u allemaal aan meewerken door dit jaar niet alleen een automatische overboeking in te stellen voor uw jaarlijkse bijdrage, zoals de penningmeester vraagt, maar, als dat mogelijk is, een gerichte schenking te doen voor de familiedag 2025. Alle beetjes helpen!

Tot 18 mei 2025!, <https://hoevelandzicht.nl>

■ Madeline ter Horst-Mees, madelineterhorst@gmail.com

Namenlijst Bestuur en Meedenkers Stichting Geslacht Mees maart 2024

Madeline ter Horst-Mees, (1948), Amsterdam, voorzitter (Staak Rudolf Adriaan)
Joris Mees (1978), Rhoon, penningmeester SGM (Staak Pieter)
Hans Mees, (1943), Leidschendam, Bestuurslid, genealogie (Staak Rudolf Adriaan)
Joost Mees, (1964), Rotterdam, Bestuurslid en penningmeester vdDvBfonds (Staak Pieter)
Jaap Mees (1959), Gouda, Kroniek (Staak Rudolf Pieter)

Winnie van Oorschot-Dorhout Mees (1954), Amsterdam, (Staak Petrus)
Volkert Mees (1964), Rotterdam, (Staak Pieter)
Ines Versteeg- Mees (1965), Heemstede (Staak Jacobus)
Mark Mees (1965), Nieuw Vennepe (Staak Jacob)
Suzanne Dutilh-Mees (1967), Rotterdam (Staak Pieter)
Piet Hein Mees (1968), Den Haag (Staak Rudolf Adriaan)
Anna (de Die-)Mees (1986), Hilversum (Staak Rudolf Adriaan)
Zita Mees (1997), Amsterdam (Staak Gregorius)

Bericht van de Penningmeester Joris Mees

Een Mees is en blijft een bijzondere achternaam (zie ook het artikel van David Mees in dit nummer, J.M.), ondanks dat de laatste jaren Mees als voornaam iets te populair is geworden. Elke Mees heeft meerdere dingen in huis die verwijst naar de familienaam. Koffiekopjes & servies met afbeeldingen van mezen, mezenbollen voor de mezen in de winter etc. En natuurlijk is de Kroniek vaak te vinden op de stapel met tijdschriften.

De Kroniek faciliteert de verbinding tussen de Mezen door onder andere verhalen van bijzondere Mezen te delen, interviews, overlijdens berichten etc.

Het probleem is dat de laatste jaren de vrijwillige bijdrage vanuit de Mezen naar de Stichting enorm is afgenomen. Zelfs niet genoeg om de kosten voor het afdrukken en verzenden van de Kroniek te kunnen betalen. Zoals duidelijk te zien is in de grafiek maken we de laatste jaren verlies. Als het zo door gaat zullen we over moeten gaan op een eenvoudiger en digitale versie van de Kroniek wat natuurlijk erg jammer is.

Om dit te voorkomen vraag ik jullie om een minimale bijdrage van 25 euro te doen via een jaarlijkse Periodieke Overboeking. Dan vergeet je het volgende jaar niet.

Het doel is dat we de gedrukte

Kroniek behouden, de website verbeteren en een mooie locatie voor de familie dag regelen.

Gaarne overmaken naar: Stichting Geslacht Mees
 J. Mees te Rhoon
 IBAN NL82 ABNA 0255 0505 93.
 Je lidnummer hoeft er niet bij.

■ Met vriendelijke Mezen groet, Joris Mees, jorismees@hotmail.com
Bank nummer: IBAN ABN AMRO: NL 82 ABNA 0255050593

FINANCIEEL VERSLAG 2023 S.G.M.	
	2023
Inkomsten	
Rente	0.00
Contributies	1,355.27
Totaal Inkomsten	1,355.27
Uitgaven	
Administratiekosten	172.56
Kroniek verzenden	1,058.90
Kroniek Drukkerij	2,971.15
Reservering Mezendag	0.00
Totaal Uitgaven	4,202.61
Saldo	-2,847.34

MEEDENKERS gevraagd voor de Mezen

Hierbij in het kort het verslag van de bijeenkomst van 5 maart bij Piet Hein Mees in Den Haag.

Aanwezig: Volkert Mees, Ines Versteeg, Mark Mees, Suzanne Dutilh, Piet Hein Mees, Hans Mees, Joris Mees, Madeline ter Horst en Joost Mees

Afwezig met bericht: Anna Mees, Winnie van Oorschot en Jaap Mees

1. Opening; Madeline dankt de aanwezigen en Piet-Hein voor de financiën.

Joris deelt een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de Stichting en licht toe. Jaarlijks krijgen we steeds minder vrijwillige contributies van de familieleden. In 2017 was het nog €4.800 en in 2023 slechts €1.355. We teren dus in en de hoogste uitgaven zitten in het drukken en verzenden van de Kroniek (in 2023 2.819,77 drukkosten en een kleine 1000 Euro porto en verzendkosten). Huidige saldo einde 2023 van SGM is €28.649,26.

2. Joris gaat een nieuwe brief opstellen en digitaal versturen. Hierin een uitgebreide toelichting over wat we doen met SGM (Kroniek/Van der Dussen/genealogie/Familiedag/archief etc) en waarom we dus geld nodig hebben. Betalen via QR code. Max 1 A4 en uiterlijk in mei versturen (ook in de Kroniek). Madeline stuurt aan alle staken een brief van het Van der Dussen van Bieftingh Fonds. Hierin nog eens uitgelegd wat het fonds doet en hoe je hier aanspraak op kunt maken.

3. Communicatie Kroniek; Jaap wil zijn eindredacteurschap per 2026 (75 jaar bestaan van de Kroniek) eindigen. Hier moeten we een opvolger voor vinden. Logischer wordt het als dat een redactie-team wordt en niet (meer) afhankelijk is van 1 persoon.

Er zijn een paar onderwerpen besproken voor de nieuwe Kroniek zoals Mezennest in Zoutelande dat 100 jaar bestaat (Joris). De Kroniek gaat voortaan ook digitaal verstuurd worden en in lagere oplage gedrukt en gestuurd per post. Dit alleen naar de ouderen. Welke dit zijn, wordt door Madeline en Hans vastgesteld. Nog gesproken over het moeten betalen voor een papieren Kroniek maar dat gaan we niet doen. Nieuwsbrief/website; Er komt geen Nieuwsbrief. Beter zorgen dat de Website goed werkt zoals het erop kunnen zetten van de Kroniek. Hans heeft problemen met Strato, wordt aan gewerkt. Contact; we gaan interviews maken met Mezen met een verhaal. Mark/Madeline en Anna en dit oppakken en digitaal rondsturen.

4. Familiedag; Deze gaat plaatsvinden in mei 2025 omgeving Woerden. Madeline gaat met Winnie kijken naar locaties. Ines helpt graag mee met de organisatie en later zullen nog andere familieleden aanhaken voor de organisatie. Activiteiten: van koffietafel naar kennismaking naar toelichting Stichting Geslacht Mees (SGM) en Van der Dussen Fonds naar sport-en-spel naar borrel. Voor oud en jong! We gaan een bijdrage vragen aan de deelnemers.

5. Genealogie; Piet-Hein en Volkert gaan Hans ondersteunen in de genealogie van de Mezen. Zij maken samen een afspraak om bij elkaar te komen en de taken te bespreken. Hans plant in. Madeline overhandigt een ieder op papier de stamreeks per staak.

6. Archief; Het archief van de Mezen ligt bij het Rotterdams Gemeentearchief. We hebben gesproken of we ons archief willen schenken maar hebben besloten dit niet te doen. Reden is dat je dan geen inzicht meer hebt, wie ons archief wil inkijken en gebruiken voor onderzoek/publicaties etc. De notulen van de vergaderingen van SGM gaan we weer delen met het Archief. Piet-Hein checkt ons contact daar en volgt op.

7. Van der Dussen Fonds; Joost licht toe wat de status is. We hebben in 2023 een netto beleggingsrendement gerealiseerd van €8.000 en we hebben voor €27.000 aan schenkingen gedaan. De hoogte van de schenkingen zijn conform onze jaarlijkse doelstelling. Niemand is tevreden met het relatief lage beleggingsresultaat maar besloten wordt om bij MeesPierson te blijven. Reden: we zitten er al 150 jaar bij en in slechte tijden zijn er wel goede resultaten geboekt. Daarnaast ben je als Stichting wettelijk beperkt in het aangaan van het risicoprofiel (verhouding cash/obligaties/aandelen). Schenkingen zijn voor een klein deel gegaan naar ouderen die het financieel krap hebben. Meeste is geschonken aan Jonge Mezen voor studie, studiereizen en instrumenten. Het was een mooi jaar qua

aanvragen en de meeste ontvangers hebben reeds of gaan een artikel schrijven in de Kroniek over de besteding van de schenkingen.

8. Rondvraag: geen vragen.

9. Sluiting; volgende vergadering zal oktober 2024 plaatsvinden. Datum en locatie n.o.t.k.

■ Joost Mees, joost.mees@euhc.eu

Een Rechtvaardige onder de Volkeren: Fientje Mees

Fientje Mees (1904-1993) heeft postuum van de staat Israël de allerhoogste onderscheiding ontvangen, die aan niet-Joden kan worden uitgereikt. Door Yad Vashem in Jeruzalem is zij tot 'Rechtvaardige onder de Volkeren' verklaard. Tussen mei 1942 en mei 1945 hield Fientje de jonge Joodse vrouw Bella Heuschöber in een piepklein daglonershuisje in Friesland bij zich verborgen.

Bella's ouders kwamen oorspronkelijk uit Oost-Polen en leefden in Berlijn. Door de eerste georganiseerde staatspogrom in 1933 moesten zij en haar familie al naar Nederland vluchten en belandden volkomen berooid in de Joodse wijk in Scheveningen. Een paar straten verderop woonden Fientje en Leendert Mees.

Fientje Mees tijdens de oorlog

De familie van Fientje (eigenlijk: Adolphine Auguste Adelheid Laura Ida, geboren Seeböhm) was, nomen est omen, van haar moeders kant (Von Zastrow) van Duitse Uradel en van vaders kant uit de Sudetenduitse bruinkolendynastie Seeböhm. De nazivlag hing daar in de 1930er jaren wapperend boven het Sudetenduitse stamhuis, maar Fientje was al in 1930 met de arts Leendert Mees in Den Haag getrouwd en daarmee tot Nederlandse genaturaliseerd en moest van dit aspect van het toenmalige Duits zijn helemaal niets hebben. Dit week sterk af van een deel van haar eigen familie, waarin drie zussen in Duitsland met een Wehrmacht-generaal, een SS-Obersturmführer en de nazi-rector van de universiteit Hamburg waren getrouwd. Daarentegen verkoos zij na de gedwongen sluiting van de Haagse Vrije School in 1941 direct een "onder de radar gaan" in Friesland, omdat zij een uiterst realistische kijk had op wat er voor haar kinderen op het opvoedingsprogramma stond vanwege de Duitse afkomst van haar kinderen. Ook Bella Heuschöber had - net als de meeste naar Nederland gevluchte Oost-Joden - een zéér realistische kijk op wat een bezetting door een nationaalsocialistisch Duitsland zou gaan betekenen en vertrok met Fientje en de kinderen (Rudolf, Wijnand en

Arnica) al in Oktober '41 naar Friesland. Dit opvallend vroege onderduikdatum staat in schril contrast met de aanstorm op onderduikadressen door veelal geassimileerde Joden in Nederland vanaf zomer 1942. Veel Nederlandse Joden zagen tot dan het gevaar niet, of wilden het wellicht ook niet zien. Toen de massale oproepen tot "werkverruimende maatregelen" in de zomer van 1942 kwamen, was het veelal te laat. Voordat Fientje zelf in de onderduik in Friesland ging, schuilde in het voorjaar van 1942 in Den Haag nog een Joodse student, Ralph Ghercovici, bij haar. Hij is in Augustus 1942 opgepakt en 1944 in een werkkamp in Midden-Europa bezweken. In Friesland doorston-den Fientje en Bella tenminste twee razzia's door zowel Nederlanders als Duitsers op het kleine Friese gehucht Abbegeasterketting.

Fientjes commitment tegen het nationaalsocialisme had diepe wortels - en begon niet pas op 10 mei 1940. Toen in de 1930er jaren Leendert aan tafel een opmerking maakte, dat toch niet álles aan de nazi's slecht was (zulke opmerkingen komt men tot de dag van vandaag tegen, b.v. in samenhang met de vermeende bouw van de Autobahnen door de nationaalsocialisten - een mythe), kieperde ze de kom met vleesjus over zijn hoofd. Zelfs de Joodse aartsverrader Friedrich Weinreb, met wie Fientje en Leendert tot in het begin van de oorlog bevriend waren en in dezelfde Scheveningse straat woonde, attesteerde haar in zijn memoires een fel anti-nationaalsocialisme. Fientje en Bella zijn in de oorlog door puur toeval niet door Weinreb als jodenhelpster c.q. onderduikster verraden. Zij hebben hun overleven mede aan - uitgegerekend - Aus der Fünten (Leiter der Zentralstelle für jüdische Auswanderung) te danken: Doordat Leendert in zijn artspraktijk in Den Haag tot de herfst van

De onderduikster Bella Heuschober (midden) op de brug in Abbegeasterketting in Friesland. Rechts Rudolf Mees. Ca. 1943-1944.

1942 vele attesten voor Joden schreef opdat deze (veel valse hoop) niet op transport hoefden, schreef Aus der Fünten een dreigend briefje aan hem, dat hij daar mee moest ophouden. Anders... Leendert dook diens gevolg van Oktober 1942 tot Juni 1943 bij Fientje in Friesland onder, juist in de tijd, toen de door de Sicherheitsdienst gevangen genomen Weinreb zijn complete omgeving aan de Duitsers aan het verraden was. Waarom nam Fientje dit ontzaglijk risico op zich? Fientjes anti-nationaalsocialisme (zij kón als oorspronkelijk Duitse niet anti-Duits zijn!) was niet politiek. Zij was niet socialistisch of communistisch. Haar houding lag gegrondvest in twee dingen: a) haar beroep als verpleegkundige en de daarmee verbonden omgang met geestelijk gehandicapten gebaseerd op de levensbeschouwing antroposofie en b) persoonlijke belevingen met Joodse medemensen.

Uit de antroposofische wereldbeschouwing is een belangrijke innovatieve impuls ontstaan aangaande levensvormen voor een heilzame omgeving voor geestelijk gehandicapten. Fientje en haar vader, Oberstleutnant Richard Seebohm, waren direct betrokken bij het ontstaan van deze beweging in Lauenstein bij Jena. Fientjes ontmoetingen met mensen van Joodse afstamming in haar privé-leven waren zo mogelijk nóg bepalender voor haar besluit, zich dag en nacht met een onnoemelijk groot en permanent risico voor Bella Heuschober tijdens de oorlog in te zetten. Haar verbondenheid met

de Joodse wereld kwam in haar leven ook tot uiting in haar latere huwelijk met haar jeugdvriend professor Karl Weissenberg. Hij was een intieme vriend van Albert Einstein aan het Kaiser-Wilhelm-Institut für Physik in Berlijn, waar ook hij in 1933 vanwege zijn Joodse afkomst eruit werd gegooid. Fientje en Leendert scheidden 1952 en Leendert hertrouwde met Eva Christeller, overigens ook van Joodse afkomst. Ook voor de geschiedschrijving in Nederland heeft Fientjes daad nog een staartje: Leendert filmde het vertrek vanuit Den Haag in de onderduik van Fientje en haar kinderen samen met Bella. De kinderen dragen rugzakken - alsof ze vrolijk op vakantie gaan. Daarenboven werd Bella in Mei 1942 in Friesland nog eens door Leendert gefilmd. Dat was - achteraf gezien - zéér naïef van Leendert (wie ontwikkelt zo'n film...). Niet alleen van Jacob Mees zijn dus historisch belangrijke filmopnamen (van het vooroorlogse Rotterdam) bekend, maar nu ook van Leendert over een Mezenfamilie die in de onderduik ging. Yad Vashem in Jeruzalem, het Verzetsmuseum Friesland en

Fientje (midden links), Bella (midden rechts) en de kinderen vrolijk op weg naar de onderduik in Friesland, herfst 1941. Uit: film Leendert Mees.

Bella Heuschöber (midden) en Fientje (links), gefilmd tijdens de onderduik in Friesland, zomer 1942. Uit: film Leendert Mees.

Westerbork hebben belangstelling voor kopieën van deze opnames. Het was géén verzetsdaad in klassieke zin, wat Fientje met onverschrokken moed drie jaar lang met een compromisloze houding heeft gedaan. Zij heeft het niet als iets tégen het Duitse volk, of tégen de bezetter gedaan, maar zij deed het als keuze vóór het Joodse volk en daarmee tegen de doelen van het nationaalsocialisme. Na een razzia liet ze haar kinderen Duitse gedichten van Goethe uit het hoofd leren, opdat zij zouden weten, wat wél tot de Duitse cultuur hoorde.

Fientje was in de Mezenfamilie echter niet helemaal alleen. Er zijn ook andere Mezen-vrouwen bekend, die langdurig hun leven voor het voortbestaan van het Joodse volk in het "humane verzet" hebben geriskeerd: Mieke Louwers-Mees (1917-1977) bracht tijdens de oorlog Joodse kinderen uit de als verzamelpunt fungerende Schouwburg in Amsterdam o.a. naar families in Limburg en Friesland. De Israëliische staat heeft ook deze heldendaden erkend en geëerd. Daarover is in de Mezenkroniek 25 uit 1976 en idem in 1979 door Philip Mees uitvoerig bericht. Vlak voor de oorlog was Dorotheë Emilie Marie Mees-Havelaar de hoofd-organisatrice van het "Kinder-Comité" dat Joodse kindertransporten uit Duitsland naar Nederland organiseerde. Het is wellicht overbodig te vermelden, dat Fientje Mees op uiterst goede voet stond met de familie Mees-Havelaar. Een andere Mezenvrouw, Martha Froukje Mees, kwam in 1944 in het

concentratiekamp Ravensbrück op 24 Januari 1945 om het leven. Alleen al het opsturen van een verzetskrantje was al genoeg om zulk noodlot te ondergaan. Zoon Geert deed mee in het verzet, maar de andere zoon Robert tekende vrijwillig voor het Duitse leger en sneuvelde aan het Oostfront op 31 Januari 1944. Andere – overigens niet in de familiegenealogie getraceerde – Mezenjongens kregen zelfs zeer hoge onderscheidingen zoals het Deutsches Kreuz in Gold in het Duitse leger (Karl Mees; Walter Mees). Ook dát is een onderdeel van de geschiedenis der Mezenfamilie (Kroniek 68, 2019). Een andere Mezen-vrouw - die in onze officiële genealogie niet voorkomt - is Louise Bamps-Mees uit België. Zij is eveneens door Israël als 'Rechtvaardige onder de Volkeren' erkend. Het is voor Fientje en de Friese dorpsgemeenschap zeker een lange weg geweest om midden in de oorlog vertrouwen op te bouwen tussen de als "Duitse mevrouw" in Abbegeasterketting bekende en met zwaar Duits accent sprekende Fientje en de Friezen in het boerengehucht. Dat zij naast een Joodse onderduikster ook nog de voor de Arbeitseinsatz ondergedoken student Willem Winckel verborg, zal de toenadering zeker bevorderd hebben. Er waren echter meer mensen van Duitse origine die zich inzetten voor verzetsdoelen en gaandeweg kregen zij ook door hun taalkennis een enorm belangrijke functie. Fientje waagde het om naar de Kommandantur te gaan en in het officiersduits van haar vader, de vrijlating van bij een razzia opgepakte boerenjongens te bepleiten. Zij wist dat niet iedereen uit zo'n gebouw in vrijheid terugkwam.

In de Talmoed staat geschreven: wie één leven redt, redt heel de wereld. Fientjes glasklare innerlijke houding en haar morele kompas gaven deze zingevende oriëntatie aan haar eigen leven.

■ Allard Mees, allardmees@hotmail.com

In Memoriam Marije Dorhout Mees 7 Oktober 1985 – 4 November 2023

Op zaterdagochtend 4 November 2023 overleed onze lieve, mooie, dappere, grappige en betrokken dochter Marije aan de gevolgen van darmkanker. Onvoorstelbaar dat ze slechts 38 jaar oud is geworden. We zien haar nog steeds lopen over het erf van ons boerderijtje in de provincie Groningen; een driejarige peuter die de koeien toeriep: "O koeien, zijn jullie zo mooi!". Die we niet mochten helpen met het aantrekken van haar jasje: "zelluf doen!"

Marije heeft altijd veel gesport: paardrijden, hockey, volleybal en later vooral beachvolleybal. Ze studeerde organisatiepsychologie in Utrecht en studeerde af in een tijd met een moeilijke arbeidsmarkt. Ze heeft verschillende banen gehad om uiteindelijk haar talenten op het gebied van arbeidsre-integratie te kunnen gebruiken.

Het allerbelangrijkste voor haar waren haar vriendinnen, vrienden en familie, die ze altijd trouw bleef en waar ze veel energie in stak en natuurlijk ook veel energie van kreeg. Op haar uitvaart hebben ook veel vriendinnen de kracht kunnen opbrengen om te spreken.

Marije heeft de ziekte, inclusief de daarbij behorende uiterst belastende chemokuren, als een gegeven aanvaard, zonder boosheid, zonder de vraag "waarom ik?". Ze heeft die tijd als levenskunstenaar intensief geleefd, met een groot aantal vakanties, feestjes en uitjes, met Baukje en mij, met haar vriend Bart, waarmee ze in die periode ook getrouwd is, met haar zus Sanne, met vriendinnen, tot het na anderhalf jaar niet meer ging en we afscheid van haar moesten nemen. Ze heeft zelf de tekst op haar rouwkaart geschreven:

"Na veel mooie momenten was daar het einde...Wat zullen we jouw kijk op alle mooie en waardevolle dingen in het leven missen..."

■ Tjalling Dorhout Mees mrtjmees@gmail.com

Special camp diary Indonesia from Mienke Mees van Hoogstraten by daughter Adine Mees

In September 2023 I made a very short and very special trip to the Netherlands. I flew from my home in Vancouver, Canada to Amsterdam with my mother's "dagboek" and a small sketchbook safely stored in my hand luggage. My mother (Mienke Mees van Hoogstraten born Oct 1926) was a prolific journal keeper during her lifetime, but there was just one that I held on to - the journal that she kept during the Japanese occupation of Indonesia and her internment. I have had her diary since her death, but two things happened in quick succession that prompted me to finally explore it. Last year, a family friend, offered to transcribe the diary to make reading easier. And more recently our youngest child, Sarah, went to Indonesia where she visited her great grandfather's grave.

■ Photo Sarah van Seters

Some of you may recall from the July 2023 Kroniek, Sarah's (van Seters) article on her trip to Australia. When her plan for a working holiday in Australia didn't work as hoped, she made her way to Bali and then to the Island of Java, to explore. I remembered my mother's descriptions of the volcanoes that she loved to climb with her father and I thought I would look some of those up for Sarah. This began my deeper exploration of the diary and small sketch book that my mother made before and during her camp years and that she was able to keep safe from the Japanese, the climate, and the many miles it ultimately travelled to make its way into my home in Vancouver. Like so many survivors, neither of my parents spoke much about their internment or their time in Indonesia. I think this wish to keep that chapter of their lives under lock and key formed part of my lack of interest in the diary. Also reading in Dutch is incredibly difficult for me and very slow going. However, since Sarah's trip, my brother Marten (Mees) and I have been slowly making our way through it. It's been quite incredible,

getting to know our mother as a teenager. We had heard little anecdotal pieces of the camp years but this diary is such a comprehensive account. I so wish I could have read her "dagboek" with her, but I also understand why she kept its covers closed and its contents private. The diary covers her life from 6 September 1940 - 9 October 1945. Her pencil sketches capture camp life in Camp Halmaheira, Semarang. And the sketchbook has a cover which is dated 1 Juni 1944. The diary begins with her typical life as a teenager prior to Japanese occupation. It then details the changes and shifts that begin to happen as war breaks out - p 55 begins "...wij zijn in oorlog met Japan, 8 Dec (1941) is't begonnen." and a life of internment begins. She is 15 years old.

Camlife

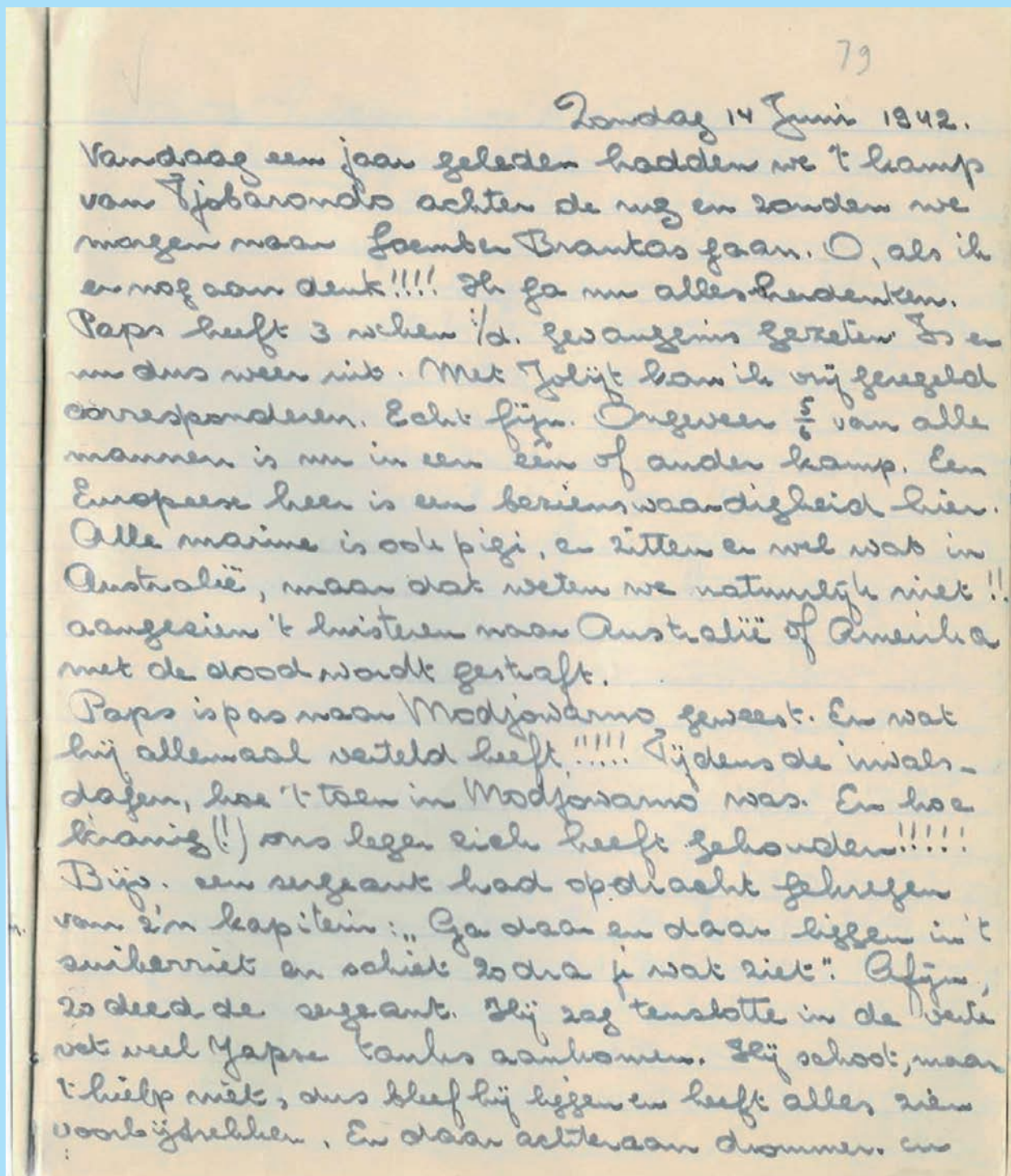
My mother describes the first round of arrests of men and the second round that includes her father (clergy and doctors). Her father (Dr. S.A van Hoogstraten) was appointed by the Dutch Mission to work in Surabaya, Java. He later also became Chaplain to the Dutch Navy.

With a voice that is both visually descriptive and earnest, she also remains hopeful for a better future that will return. We can feel the shifts as curfews and rules become tighter, as they are transported by train from one camp to another (24 hour, no food or water) and then finally, camplife that again shifts and changes as more and more people are brought in. Finally, she describes their liberation by the British and Gurkha soldiers and the sad discovery that her father has died in a men's prison. One of the final entries describes the family's first visit to his grave. She describes the Japanese culture of obedience, the comfort girls and the fear that this provokes, the gnawing hunger

and growing food shortages, the black market that emerges and friction/betrayals that takes place amongst friends and neighbours. She wonders how her father is and whether he is hungry too. She would love a postcard from him. Her diary begins with a loose and larger script. Her writing becomes smaller and smaller over time and in some cases in light pencil. She fears that her diary may be discovered during a regular search but miraculously it does not.

NIOD

Marten and I realized we had something very special in our hands and with the help of friends, and on her 25th birthday, Sarah and I met with the Head of Acquisitions for the NIOD in Amsterdam in September. The NIOD Institute for War, Holocaust and Genocide Studies is an organisation in the Netherlands which maintains archives and carries out historical studies into the Second World War, the Holocaust and other genocides around the world, past and present. They have over 3,000 diaries but few from Indonesia. They explained that temperature and distance made it difficult for many of these to make their way back to the Netherlands.

Our mother's "dagboek", her sketchbook and another small summary of her camp years which she likely prepared for school once she had returned to their family home in Bilthoven all now reside in the archives. My brother, Marten and I are very happy that our mother's first-hand narrative, which is comprehensive and rich, will now be preserved and be useful to others in the future.

■ Dagboek fragment Mienke

■ Adine and daughter Sarah at the NIOD in Amsterdam.

■ Adine Mees, adinemees@gmail.com

Mees na 500 jaar weer een voornaam

Ieder jaar publiceert De Sociale Verzekeringsbank een lijst met de meest gegeven voornamen in Nederland. In 2023 was onze familienaam wederom populair als voornaam en stond zelfs op nummer 8 voor de jongens. Dat Mees bestond als jongens voornaam wist ik wel, maar hij blijkt ook te worden gegeven aan meisjes, zij het veel minder. In 2023 kregen 571 jongens en 16 meisjes in Nederland de naam Mees als eerste voornaam.

De trend hiervoor begon rond 1992, ik meen na een televisie serie waar een aandoenlijk en stout jongetje Mees in voorkwam. In 1995 waren er al 125, en sinds 2010 is het aantal nieuwe 'jongens Mezen' blijven schommelen rond 500 per jaar. Ik heb niet kunnen vinden wanneer de naam ook een meisjesvoornaam werd.

Als we alleen kijken naar Mees als éérste voornaam (zij die vermoedelijk echt als Mees door het leven gaan), dan geeft de website van het Meertens instituut voor 2017 het aantal van 8 439 mannelijke en 382 vrouwelijke 'voornaam-Mezen' op.

Voornaam

Ik vind dit om meerdere redenen interessant. Ten eerste omdat onze naam dus zowel als voor- naam als achternaam bestaat. Hierin zijn we niet uniek, hoewel het weinig voorkomt. Wat volgens mij wel zeldzaam is, is het gebruik als mannelijke én als vrouwelijke voornaam. Ik zou geen andere Nederlandse naam weten waarvoor dat geldt en dat is best grappig. Alleen in het Engels weet ik wat namen te bedenken zoals Cameron, Cooper en Ashley, die een zelfde meervoudig gebruik kennen; zowel mannelijk als vrouwelijk, alsmede zowel voor- als achternaam.

Aken

Verder vind ik het aardig omdat naar mijn idee de naam Mees oorspronkelijk begonnen is als voor- naam en dat deze dat nu, 500 jaar later, wéér is. De oudste voorvader waar we van weten, kennen we als ene Mees von Eysz, die rond 1450 als schoenmaker werkzaam was in Aken en vermoedelijk de vader was van Gerard Meesz die aan het eind van 15de eeuw aldaar als slager stond geregis- treerd. Ik vroeg me eens af waar dat 'von Eysz' eigenlijk naar zou kunnen verwijzen, er vanuit gaand dat het een bijnaam zal zijn geweest, en geen adellijke 'von'. Die bepaalde spelling Eysz bleek niet te bestaan, maar zonder de laatste 'z' wél, en ziedaar een plaatje Eys in het huidige Limburg, net over de grens bij Aken, op nog geen halve dag lopen afstand. Mijn idee werd (waarbij ik natuurlijk moet aantekenen dat hier geen enkel bewijs voor bestaat!), dat het hier om een ondernemende man ging die zijn Limburgse dorpje verliet om zijn geluk te beproeven in de grote stad en dat het 13 kilometer verderop liggende Aken hiervoor het meest voor de hand lag. Daar raakte hij bekend als 'von Eysz' omdat hij daar vandaan kwam en de goede man geen familienaam had.

Meesz

Wellicht heette hij eigenlijk Bartholomeus dat verbasterd werd naar Mees (iets dat wel verteld wordt in de familie, maar op basis waarvan precies weet ik eigenlijk niet), maar ook in dat geval was dat een gegeven naam en geen familienaam. Zijn zoon en kleinzoon hadden Meesz als tweede naam, met een 'z', en vanaf toen bestond Mees als familienaam. Misschien viel die 'z' gewoon weg omdat die toevallig na een 's' kwam, en verdween daarmee het patroniem aspect van de naam. Tot slot is Eys interessant, omdat, als ik deze fictieve historie nog één stapje verder zou mogen trek- ken, je zou kunnen denken dat we heel oorsponkelijk dus tóch afkomstig zijn uit de Nederlanden.

voor de 'volledigheid noem ik nog even dat volgens de familienamenbank van het Centrum voor familiegeschiedenis', Mees als achternaam 329 maal voor kwam in 1947 en 369 maal in 2007. Voor Dorhout Mees waren die aantallen 18 in 1947 en 52 in 2007.

In mijn spreadsheet staan op het moment 272 geboren Mezen en 65 Dorhout Mezen (Groningen 48% , Rotterdam 52%). Daarvan is echter een redelijk aantal niet in Nederland gebo- ren of geregistreerd, dus die cijfers zijn niet echt te vergelijken met die van het CBG. Tevens kunnen er best Mezen zijn in Neder- land die niet afstammen van onze gemeen- schappelijke voorvader Joris.

Bronnen:

www.nvb.meertens.knaw.nl

www.svb.nl

www.cbgefamilienamen.nl

■ David Mees, david@davidmees.com

Op zoek naar lichtpunten op Kerstavond 2023

In een passage uit het Kerstevangelie bij de geboorte van Jezus in Bethlehem brengen enkele herders de nacht door in het veld om de wacht te houden bij de kudde. Opeens verschijnt er een Engel aan hen en worden ze omgeven door stralend licht. De Engel stelt hen gerust en zegt vreugdevol nieuws te brengen: vandaag is de Messias geboren in een kleine kribbe.

Duistere tijd

Daar wil ik het in dit stuk over hebben: mensen die wat licht brengen in deze duistere tijd met de oorlogen in Oekraïne, Gaza, Syrië en vele andere plaatsen in de wereld. Oorlog voeren lost nooit iets op, geweld roept weer ander geweld op in een eindeloze cyclus en kent alleen maar verliezers.

Daarbij komen de vele natuurrampen, die vele mensenlevens verwoest hebben. Dat de klimaatcrisis stevig aangepakt moet worden is pure noodzaak. Als regelmatige kijker van de nieuws- en achtergrondrubrieken op televisie en het volgen van andere media, ben ik op zoek naar lichtpunten.

Natascha en Sinan

Mensen die niet direct partij kiezen in een oorlog, maar die het menselijk lijden van ieder slachtoffer betreuren. Deze week zag ik een mooi gesprek met auteur en filmmaker Natascha van Weezel, die naast documentairemaker en onderzoeksjournalist Sinan Can zat in het programma Khalid en Sophie. Beiden spreken zich uit over de oorlog in Gaza tussen Israël en Hamas. Zij maken een documentaire samen 'Brug over de Breuklijn'. Hierin onderzoeken zij de gevolgen van de oorlog in Gaza voor Nederland. Zij keuren het geweld aan beide kanten af en zoeken naar verbinding in elkaars lijden. Het wrange is, dat zij die vrede en samenhang zoeken, anno 2023 anoniem worden uitgesloten in de 'sociale' media en zelfs worden bedreigd. Vreselijk is dat Natascha, een lieve, integere en gevoelige vrouw, en Sinan een aimabele, integere en vredelievende man, zo worden bejegend. Het goede is vaak bedreigend voor het kwade.

Deel de Duif

In de documentaire komt het hoopvolle en waardevolle initiatief 'Deel de Duif' ter sprake. Een groep jongeren bestaande uit de Islamitische Selma en Oumaima en de Joodse Noa en Boaz. Zij zoeken verbinding met elkaar en zetten overeenkomsten in hun beleving centraal. Zie voor meer informatie 'Deel de duif' op Instagram.

Joris Luyendijk

Iemand die ook grote moeite heeft met de Gaza-oorlog is journalist en schrijver Joris Luyendijk. Hij kiest geen partij in de oorlog. Als ex-correspondent in het Midden-Oosten heeft hij vrienden in beide kampen. Hij verzet zich tegen de ontmenselijking aan beide kanten. In iedere oorlog worden tegenstanders als onmenselijke afgeschilderd en hierdoor geven foute machthebbers en volgelingen zichzelf een vrijbrief voor de meest gruwelijke daden.

Luyendijk zegt in een recent interview in HP-De Tijd. "Je bent geen dominee, je staat niet aan de hemelpoort, je hoeft niet te besluiten of de Israëliërs of de Palestijnen in de hemel komen, je zit niet in de VN en ook niet bij OP1. Maar wat je wel bent, is een mens met een kring van personen om zich heen van wie een deel lijdt. Probeer er voor hen te zijn, probeer voor hen iets liefs te doen. Dat lijkt me een mooie kerstgedachte."

Rob Wijnberg

Een ander lichtpunt is het nieuwe boek 'Voor ieder wat Waars' van journalist en filosoof Rob Wijnberg. Hij was op zijn 27e al hoofdredacteur van NRC Next en richtte met enkele anderen in 2013 'De Correspondent' op. Het motto van dit digitale medium: journalistieke reflecterende verhalen maken, voorbij de waan van de dag. Zijn boek gaat over de waarheid en betekenis van waarheid in de (media)wereld, waar je soms niet meer weet wat waar is en wat niet. (fake news). Hij analyseert en bekritiseert de huidige media scherp en schetst in zijn boek een hoopvol en inspirerend vergezicht.

Arne Slot

Op sportgebied vind ik Arne Slot de trainer/coach van Feyenoord een inspirerende man. Hij is niet alleen een uitstekende allround trainer, die attractief en aanvallend voetbal wil spelen, maar ook een coach die zijn tegenstander tot in de puntjes bestudeert. Daarnaast gaat hij verstandig en tactvol met de sporters om.

Hij geeft zijn spelers duidelijke taken en ziet hen niet alleen als topsporters, maar ook als mensen. Slot heeft dikwijls gesprekken over persoonlijke zaken met zijn spelers. Slot in het A.D. Sport: “Ik vind het supermooi als ze zeggen, dat ze me een goede trainer vinden. Maar als ze me een fijn mens vinden, is dat nog veel waardevoller.”

Persoonlijk leven

Het absolute hoogtepunt van dit jaar uit mijn persoonlijke leven is mijn onvergetelijke huwelijk op 16 juni met mijn geliefde Margriet, met wie ik al 12 jaar samen woon, in de historische museumtuin in Gouda.

Een ander inspirerende figuur is Marcel van den Tooren, coördinator van kunststichting De Firma in Gouda.(www.defirmagouda.nl). Hij heeft de wat uitgebluste kunstclub met veel passie, betrokkenheid en energie nieuw leven ingeblazen. Momenteel werk ik samen met hem aan een documentaire over de zeer veelzijdige en getalenteerde dichters scene in de kaasstad. Jonge en oude dichters. Het motto van de film staat boven de voordeur in het oude Goudse stadhuis: ‘Audite et alteram partem’= luister naar de ander. Over lichtpunten gesproken. De wereld van nu heeft op 24 december 2023 het licht van Bethlehem meer dan ooit broodnodig.

■ Jaap Mees, 24 december 2023 Reporters Online en Blendle.

Krasse Tachtigers: vandaag Leonoor Mees uit Epe

Leonoor Mees (1942) is de volgende geïnterviewde in de rubriek Krasse Tachtigers. Bijna 30 jaar werkte zij voor de schouwburg Orpheus in Apeldoorn. Zij is de dochter van Rudolf Pieter Mees (1913) en Julie Tadema Wielandt (1909). Net werd bekend, dat Leonoor bekroond is tot Lid in de Orde van Oranje Nassau voor stimulatie van theater en muziek in Apeldoorn en Epe. Een interview.

Leonoor Mees: Ik ben geboren in Soerabaja. Mijn moeder was een Indo. Dat was de reden dat ze eigenlijk niet het kamp in hoefde van de Jap, maar al haar Hollandse vriendinnen moesten er wel heen en daarom besloot ze mee te gaan in plaats van met een pas geboren baby alleen in Soerabaja achter te blijven. Zij heeft vrijwillig drie jaar met mij in het kamp gezeten. Toen we bevrijd werden was ik drie jaar, ik weet er niets meer van, omdat mijn moeder een wijze kalme vrouw was die veel respect afdwong, waardoor ik er geen angsten aan over heb gehouden. Mijn vader werkte aan de Burma spoorweg. Hij heeft het overleefd. Na de oorlog gingen wij naar mijn grootmoeder in Apeldoorn. We kwamen daar bij van de oorlog en kampellende en gingen na een half jaar weer terug naar Indonesië, dit keer naar Malang waar mijn zusje werd geboren in 1950. Ik ging daar naar school en had vriendinnen tot we in 1952 het land werden uitgezet door Soekarno.

Jaap Mees: Hoe overleefde je vader de Burma spoorweg?

L.M.: Er werd daar nooit over gesproken, net zoals er nooit over het kamp gesproken werd. Op een gegeven moment hebben mijn zus en ik mijn moeder in een stoel gezet en hebben haar verhaal opgenomen op een cassetterecorder. Mijn vader zat in het KNIL, toen ik een keer mocht slapen in het grote bed van mijn ouders, voelde ik onder zijn kussen een revolver.

Hoe oud was je toen je weer naar Nederland kwam?

Ik was tien jaar. Of de overgang moeilijk was, nee het huis van mijn grootmoeder was een veilige haven. Omdat ik in Indië nooit had leren fietsen liet ze me daar les in geven!

In een artikel over jou stonden allerlei Indonesische woorden als: baboe, djongos, kebon , kokki en djait. Wat betekenen die?

Baboe is de huishoudelijke hulp, djongos is een bediende, kebon was de tuinman, kokki is de vrouwelijke kok en djait is een naaister.

In datzelfde stuk heb jij aan de hand van je vader Soekarno horen spreken.

Inderdaad, we waren inmiddels verhuisd naar Batavia en daar heb ik Soekarno horen oreren op het

grote Koningsplein aan de hand van mijn vader. Toen we in 1952 naar Holland terug gingen kregen we een appartement in Amsterdam, Bos en Lommer, een groot verschil met de riante woning met tuin van Indië, waar mijn moeder heel moeilijk aan kon wennen.

Je hebt lange tijd in de schouwburg in Apeldoorn gewerkt als hoofd marketing en later als programmeur

Na mijn scheiding moest ik geld gaan verdienen. Ik kreeg alleen alimentatie voor mijn kinderen, niet voor mijzelf. Via via vroeg prinses Margriet of ik 'substitute mother' van haar zonen wilde worden. Leonoor Stakenburg-Mees (mijn tante, J.M.) is Margriet's gouvernante geweest. Ik heb het niet gedaan, daar ik vond dat mijn eigen zonen me hard nodig zouden hebben. Ik heb toen mijn nicht Ems benaderd en raadde haar aan met een twinset en parelketting op de baan te solliciteren (moet je net Ems, de rebel, hebben..., J.M.). De vier jongens van Margriet waren erg op haar gesteld, maar Pieter van Vollenhoven kon niet tegen zo'n 'vrijgevochten tante' op. Na een paar jaar is zij er uitgezet.

Nu over de tijd bij schouwburg Orpheus in Apeldoorn

In 1978 ben ik daar begonnen. Via publiciteit ben ik doorgestoten naar hoofd Marketing en zo zat ik later ook in het management team. Het was de leukste baan die je maar kon bedenken. Erg druk, maar heel inspirerend, omdat de artiesten waar ik mee te maken had altijd een bron van inspiratie waren. De directeur van de schouwburg Ilja Stants was een enige man. Ik had vaak avonddienst, kon mijn kinderen en hun vrienden altijd mee nemen naar voorstellingen en heb er hele goede vriendschappen opgebouwd.

Onder meer met Paul van Vliet. Als hij optrad in Apeldoorn, gingen we eerst samen in het restaurant 'Het schellinkje' eten en bijkletsen over van alles, zoals onze scheidingen. Hij was een heel dierbare vriend. Hij betreurde het, dat hij geen kinderen had. Mijn man Robert en ik hebben hem en zijn vrouw Lidewij uitgenodigd om een keer te komen lunchen en daarna een wandeling te maken. Nadat hij gestopt was met zijn grote shows, belde hij mij regelmatig op met 'de mooiste stem van Nederland' en zei dat hij zo'n zin had om naar Epe te komen, waar ik inmiddels programmeur was van CPE (Cultureel Platform Epe) met een voorleesvoorstelling.

Willem Nijholt was ook een speciale vriend. Hij had eveneens in het Jappenkamp gezeten. Hij had daar vreselijke herinneringen aan, in tegenstelling tot mij. Bij het overlijden van mijn man Robert, liet hij een gigantisch boeket bloemen bezorgen uit Amsterdam.

Met Youp van 't Hek kon ik het ook goed vinden. Hij gaat stoppen met optreden op zijn 70e en bij mijn afscheid kreeg ik van hem voor de rest van mijn leven vrijkaarten, zodat ik ook zijn laatste show heb gezien. Youp had in zijn contract staan, dat hij geen kaartjes wilde verkopen aan groepen. Hij zag dat als een verplicht bedrijfsuitje. Op een dag zag hij in onze keuken lijsten hangen van Avondjes Theater Compleet voor 20 personen, voor Centraal Beheer bijvoorbeeld. Hij zei daarom dat hij niet meer kwam spelen in Orpheus. Ik

ben enige tijd later naar een andere voorstelling van hem gegaan en heb hem gesmeekt of hij weer terug wilde komen, ons publiek miste hem. Dat heeft hij toen gedaan. Bij zijn laatste serie voorstellingen, heb ik hem een grote fles champagne gegeven met een mooie kaart erbij met de tekst: 'Ik zag je komen en nu gaan'.

Al met al was het een fantastische, hele drukke, maar erg leuke baan. Na mijn pensioen werd ik binnengehaald als programmeur van het Cultureel Platform Epe en voorzitter van de Programmaraad

van het Kulturhaus. Dat heb ik jaren gedaan en in die hoedanigheid heb ik ook concerten geprogrammeerd in de Grote Kerk in Epe.

Nu die beide functies zijn gestopt, wandel ik elke dag met de hond op de hei. Ik lees heel graag. Ik woon hier heerlijk, vanuit mijn huis loop je zo de heide op.

Binnenkort worden er 245 vluchtelingen geplaatst in het nabijgelegen Fletcher hotel. Er is grote opwinding in het dorp. Bewoners zeggen op de groeps App: wij wonen hier voor onze rust, waarop ik terug schreef: misschien zijn die mensen ook aan rust toe. Vreselijk hoe egoïstisch sommige mensen zijn en niet verder kijken dan hun eigen belang!

Heb je ook een levensmotto?

Na het zien van een mooi interview met Izzeldin Abuelaish in Buitenhof is mijn motto: Leven is wat we ervan maken. Dat heeft me door vele moeilijke periodes heen geholpen en nog steeds.

■ **Jaap Mees** 21511lisa@gmail.com (Leonoor Mees)

Florentine van Oorschot over het maatschappelijke project House of Hope

De afgelopen 2,5 jaar ben ik werkzaam geweest als freelance Project Manager in de marketingwereld. Ik heb aan vele mooie verschillende projecten mogen werken, maar ik miste het menselijke aspect in mijn werk. In augustus 2022 heb ik het roer omgegooid. Ik wilde gaan ondernemen en samenwerken met mensen die een ander een podium bieden, een antenne hebben voor een goed gevoel van verbinding en verhalen vertellen die passen bij onze tijd waarin mijn drie belangrijkste pijlers terugkomen: mensen/ bedrijven met een missie, esthetiek en focus op gezondheid. Zo startten mijn werkzaamheden aan het mooie sociaal maatschappelijke project House of Hope. Het meest intensieve en inspirerende project waar ik ooit aan heb gewerkt.

Jammer genoeg gaan de dingen niet zoals ze moeten gaan. Het goede wordt niet gelijk verdeeld. House of Hope vertelt een verhaal. Een verhaal dat uiteindelijk de wereld een stukje beter wil (en gaat!) maken. Want met een verhaal kun je een betekenis creëren en vertellen hoe krachtig je werkelijk bent.

House of Hope

House of Hope brengt de wereld van spiritualiteit en de (nacht)club bij elkaar. De kerk komt in de beweging, de dansvloer krijgt verdieping. Twee werelden met één gedachte: hoop. Een line-up bestaande uit (ex-)daklozen, DJ's en een dominee.

Straatwijzen

Als projectmanager heb ik in diverse rollen gefungeerd. Drie maanden voordat we begonnen was er alleen nog maar een idee, niks stond op papier. Ik heb het hele project van A tot Z mogen begeleiden en vormgeven in samenwerking met een Creative Director. Naast de operationele zaken, heb ik gesproken met de dakloze meneer Govert in de kas over de Kabbala, met Sonja over haar verslaving, met de fotograaf over de kracht van zeven beelden in 0,5 seconden schieten, met Geert over sociaal-maatschappelijke pannenkoeken en met Arjan over 'zijn' kerk. Niet een dominee, politicus, goeroe, docent of ondernemer, maar straatwijzen laten een nieuwe weg zien. De hoofdpersonen kennen allemaal een leven zonder huis. Ze zijn afgemat en uitgedaagd door de hardheid van de straat, maar kennen ook een leven zonder materie, agenda's of aanzien. We hebben geprobeerd een antwoord te geven op vraag: hoe kan je je thuis voelen zonder huis? Relevant nu steeds meer mensen geen huis of thuisland meer kennen.

Roeping

De sprekers werden geïntroduceerd door predikant **Arjan Broers** en begeleid door artiest Mees Dierdorp. We hebben gedanst op beats van Mees, en DJ's Paboon en Julien Simmons. Het artwork was van Wees Govert Visser, een spiritueel schrijver en kunstenaar, die al jaren zonder huis leeft.

Vanaf dag één van House of Hope, drie maanden voordat het evenement plaatsvond, zei elke vezel in mijn lijf, hart en hoofd, dat deze beproeving een roeping was.

Thuis

Op een haast onmogelijke manier, met een ongekend fijn team en de onvoorwaardelijke steun van partners en sponsors, hebben we het fundament gelegd voor een nieuwe vorm van uitgaan. De stichting heeft met een financiële bijdrage een grote rol gespeeld.

Nu, een paar maanden later, kan ik nog steeds moeilijk onder woorden brengen wát er vrijdag 21 oktober in de Dominicuskerk in Amsterdam precies is gebeurd. Maar ik weet wel waarom. Een grote groep mensen, in alle soorten, maten, kleuren en geuren - die elkaar niet kenden, voelden zich even thuis. Thuis in de verhalen, in de kerk, in de muziek, in stilte, met elkaar en in zichzelf.

■ Florentine van Oorschot, florentinevano@gmail.com

‘Nu eens trots, nu eens beschaamd.’

Musicus Linde Tillmanns maakt debuutalbum in studio

Nu eens trots, nu eens beschaamd. Zo voel ik mij als ik naar mijn net opgenomen album luister. Bij het ene stuk heb ik het gevoel dat het mooi uit de verf gekomen is, maar als ik de volgende compositie afspeel leven de kritische noten op: dit groovert niet zoals ik het wilde, had ik hier de solo maar anders begeleid, had ik dit tussenspel maar anders ingespeeld... Het zal wel normaal zijn. Iedere artiest is zelfkritisch en ik wil dat mijn debuutalbum een waardige representatie is van mij als muzikant en componist.

Druk

Dit is de plaat die mij op de kaart moet zetten, die ik bij een label ga uitbrengen, het werk dat mensen gaat laten snappen wat ik nou eigenlijk doe, waar ik voor sta. Maar ik maak het veel te groot. Mijn pianodocent zei onlangs tegen mij: ‘Wat is het debuutalbum van Miles Davis? van John Coltrane? Vaak komt het bekendste, beste werk pas later in de carrière van een artiest. Leg niet zoveel druk op jezelf, je gaat er hoe dan ook veel van leren’. En daar heeft hij natuurlijk gelijk in.

Ik heb inderdaad al veel van dit album geleerd, en het proces is nog niet ten einde. De stukken zijn bijna gemixt, maar na de mix volgt nog het masteren, dan zijn de nummers af en moet ik ze laten drukken op vinyl, de cover art maken, labels contacteren, persberichten schrijven, concerten boeken, social media posts maken. De meeste muzikanten zijn manusjes-van-alles, die ook de rollen van ondernemer, manager en booking agent op zich moeten nemen. Maar het

werk wat mij nog te wachten staat is redelijk stressvrij- het leeuwendeel en het belangrijkste stuk zit erop: de plaat maken.

Realisatieproces

Al sinds ik in 2022 mijn EP uitbracht (een EP is korter dan een volledig album of LP, die van mij bevatte 4 stukken) keek ik al uit naar mijn eerste echte volledige plaat. Het realisatieproces is eigenlijk begonnen met het schrijven aan het Mezenfonds en het Sena muziekproductiefonds. Want voordat de opnames konden plaatsvinden, moest er eerst geld zijn. Ik sprong een gat in de lucht van vreugde toen ik het goede nieuws hoorde, eerst van het Mezenfonds: Er was nu genoeg budget voor de opnames.

Nu was het zaak om zo snel mogelijk een studio te vinden en de repetitie- en opnamedata te plannen. Via een bevriende pianist kwam ik uiteindelijk op een studio in Amsterdam uit met een prachtige vleugel. De eigenaar, Paul Power, werkt al meer dan 20 jaar samen met het Metropole orkest. Na een paar minuten op de Steinway te hebben gespeeld was ik verkocht: hier moest mijn albumopname plaatsvinden. De volgende stap was bepalen wat ik eigenlijk zou gaan opnemen. Het allerbeste, luidde uiteindelijk mijn conclusie, is een repertoire van zowel oude als nieuwe stukken, in verschillende bezettingen. Ik leid al jaren een sextet maar heb sinds de zomer ook een trio opgericht, zonder bas maar met trompet en drums (en met mij, de pianist). Zowel de grote composities

met het sextet als de lichtere, frisse stukken met het trio moest ik opnemen, en liefst ook nog wat solo-improvisatie erbij. Ik boekte drie studiodagen in en wilde aan de slag gaan met het schrijven van nieuwe composities.

Oma ziek

Maar inmiddels was het november 2023, en het lukte maar niet om te beginnen. Mijn lieve oma, Emma Mees, was gediagnosticeerd met tongkanker. Voordat ze een intensieve behandeling zou krijgen van zes palliatieve bestralingen, wilde ik haar zoveel mogelijk zien, omdat we niet wisten hoe ze hierop zou reageren. In december begonnen de bezoeken aan het ziekenhuis, die mijn moeder en oom afwisselend met haar aflegden. Op tweede kerstdag, de dag van haar tweede bestraling, konden we nog nét met z'n drieën bij haar langs; dit was ook de laatste keer dat ik haar zag voordat ze de grootste klap kreeg. Begin januari ging het mis: na haar vijfde bestraling werd ze zo misselijk en ziek dat ze niet meer at of dronk. We wisten niet welke kant het op zou gaan. De familie was constant bij haar en daarnaast werd ook thuiszorg geregeld.

IJzersterk

Maar mijn oma is ijzersterk en had een grote wil om te leven, waardoor ze zich door dit alles heen heeft gevochten. De daaropvolgende maanden sterkte ze beetje bij beetje aan, ging ze rechtop zitten, kwam ze weer het bed uit, weer beneden, weer buiten. Inmiddels hebben we Pasen en mijn verjaardag met haar gevierd en zie ik een hernieuwde levendigheid in haar ogen. Ik ben dankbaar dat ik haar weer kan zien en voel me ontzettend trots op haar. Ook heb ik het gevoel dat onze band hechter is geworden; we hebben elkaar beter leren kennen. Mijn moeder, oom en tante hebben haar in haar zwakke maanden onvermoeibaar bijgestaan, iets waar ik ontzettend veel respect voor heb.

Schaven

Terug naar November, December, Januari. Ik ben later begonnen met de nieuwe composities dan ik in eerste instantie voor ogen had, maar op het moment dat ik wist dat het goed kwam met mijn oma, heb ik mezelf een beetje gedistantieerd van het meeleven met de familie, en ben ik gaan componeren en partituren gaan uitschrijven. Zoals het meestal gaat met deadlines, was ik precies een paar dagen voor de eerste repetitie klaar met de stukken, zodat mijn bandleden nog tijd hadden om de partituren in te zien. Dan repeteren, eerst focussen op de muziek, daarna op het samenspel. Schaven aan de muziek.

En nog meer tegenslag. Een paar zieke bandleden bij de eerste repetitie, en toen, anderhalve week voor de opname, een berichtje van de baritonsaxofoniste. Ze moest acuut stoppen met het project, want ze was compleet overspannen. Alles was haar teveel. Ook dit soort dingen gebeuren bandleiders en had ik eerder meegemaakt. Niet in paniek raken, kalm blijven, oplossingsgericht denken. Ik

vroeg haar een vervanger te vinden en dezelfde middag hadden we iemand gevonden. We hadden nog één repetitie te gaan, het zou goed komen. De baritonsaxofonist, die ook dwarsfluit moest spelen op het album, had gelukkig een veelal ondersteunende partij.

Intensief

Ik had nooit meer dan één dag in de studio doorgebracht. Ik weet dat die ene dag vaak al slopend is, vooral als het om je eigen muziek gaat. De eerste dag bleek dan ook net zo intensief te zijn als ik het me herinnerde van mijn EP-opnames. Het was een lange dag, van 10 tot 8, maar we kregen de vijf sextet-stukken op de plaat. De tweede dag waren de trio-opnames. Ik was 's-ochtends eigenlijk al ontzettend moe, maar in de loop van de dag kreeg ik toch nog nieuwe energie. We namen zes stukken op, waarvan ik er twee uiteindelijk beneden het niveau van het album vond. Dit was prima, we hadden ook de ruimte daarvoor, want er was genoeg materiaal om een paar stukken te schrappen. De derde dag nam ik solo-improvisaties en interludes op. Dat waren er uiteindelijk zoveel dat het misschien wel een aparte plaat wordt.

Creatieproces

De vleugel klinkt als een droom, de muziek op het album is divers en af en toe heb ik echt zin in het moment dat de buitenwereld het eindelijk kan horen. Muzikant zijn is hard werken, maar het is ook ontzettend mooi. Ik heb al verschillende concerten staan rond de release van dit album, in binnen- en buitenland. Ik ga een label zoeken waaronder ik de muziek kan uitbrengen- die gaan hopelijk ook een locatie regelen voor hét releaseconcert, op een locatie die net wat groter is dan de plekken waar ik nu al optredens heb staan. En dan hoop ik op goede reviews in bladen, commentaar van bekenden, en dat die dingen me weer verder helpen waardoor ik nog meer kan spelen en creëren. Ik heb zin in alle concerten en ben benieuwd waar dit album mij gaat brengen. Het mooie is altijd dat, wanneer het creatieproces klaar is, het niet meer uitmaakt hoe tevreden ik zelf ben over de muziek. Ik ben op een gegeven moment niet meer objectief, maar als anderen ervan kunnen genieten heb ik mijn beroep goed uitgevoerd. En zelf ga ik dan weer de volgende artistieke uitdaging aan.

Zo gaat de cyclus door, totdat ik uiteindelijk zelf in de 90 ben en een gehoorapparaat heb, maar nog wel in staat blijf om te genieten van het leven, zoals de moeder van mijn vader die in 2022 overleed, en de moeder van mijn moeder die nog altijd geniet van chocoladetaart in haar eigen huis in Doorn.

■ Linde Tillmanns-Mees, lindemusic@outlook.com

Fem måneder i Norge (5 maanden in Noorwegen)

Op 1 januari 2023 vertrok ik voor vijf maanden naar het zuiden van Noorwegen, naar een stadje genaamd Kristiansand. Voor de Noren is dit de vijf na grootste stad van hun land, maar voor mij als Nederlander was het meer een groot dorp. Na een autorit samen met mijn ouders naar het noorden van Denemarken en de volgende dag met de ferry oversteken naar het zuiden van Noorwegen, kwamen wij op 2 januari aan op de locatie waar ik tot eind mei 2023 zou gaan wonen.

De vijf maanden in Kristiansand waren onderdeel van mijn International Business Management bachelor. De keuze om naar Kristiansand te gaan was, omdat Noorwegen mij een mooi en uniek land leek, ik daar op campus zou kunnen wonen, een grotere universiteit zou kunnen ervaren, veel andere internationale mensen kon ontmoeten en andere vakken dan op mijn eigen universiteit kon volgen. Zo had ik de kans om in één keer allemaal ervaringen te combineren, die ik niet in Nederland zou kunnen krijgen.

De campus, waarop ik woonde, lag naast een groot stuk met mooie natuur, heel rotsig, met steile heuvels en een meer. Ik was hier dan ook door de maanden heen, met name de latere maanden,

veel te vinden. De eerste paar maanden was het vrij vroeg donker, maar omdat je op de campus woont is dat niet heel erg. Je bent makkelijk onder de mensen en omdat zo goed als alle internationale studenten alleen komen staat iedereen heel erg open om vrienden te worden. Ik ben uiteindelijk in een vriendengroep van zes terecht gekomen; twee Nederlanders (waaronder ik), twee Italianen, één Mexicaanse en één Tsjech. We hebben veel dingen samengedaan; samen Noorse les, stedentripjes naar Oslo en Stavanger/Preikestolen, kampvuren gemaakt, de Noorderlichten gezien, gezwommen in het koude meer, en nog veel meer.

Feminist Epistemology

Om meer te integreren in het land, heb ik als een van mijn drie vakken Noors voor beginners gevolgd. Dit was een leuk vak en grappig om te zien, dat als je vloeiend Nederlands en Engels spreekt en een klein beetje Duits begrijpt, je een groot deel van de Noorse taal kan ontrafelen. Vaak zijn dingen in het Noors op een vrij kinderlijke en met een gekke spelling geschreven. Eerst denk je, huh wat staat hier nou, maar wanneer je het hardop leest snap je het ineens. Het beginnen te begrijpen van de Noorse taal hielp mij met alledaagse dingen zoals in de supermarkt, borden lezen, of als ik ergens iets moest bestellen. Naast Noors volgde ik de vakken Feminist Epistemology en Global Political Economy. Toen ik mij aanmeldde voor Feminist Epistemology, was ik lichtelijk bezorgd dat het misschien een vak zou zijn waar alles rondom feminisme uit proportie zou worden getrokken en het wel heel erg polariserend zou zijn. Gelukkig was dit niet zo en was het juist super interessant. Elke week hadden we een les met theorie en een discussieles. De discussieles was by far het meest interessant, omdat in mijn klas mensen van allerlei nationaliteiten zaten (onder andere Noors, Nederlands, Amerikaans, Canadees, Duits, en Portugees). Zo kreeg je heel veel verschillende perspectieven op een stelling en werden er ook onderdelen van elkaars cultuur en tradities gedeeld, waar sommige mensen heel raar van op keken, of juist onder de indruk van waren. Naast dat deze discussies je vanuit allemaal andere perspectieven lieten kijken en je je dingen realiseerde waar je eerder niet zo over na had gedacht, was het ook een leerzaam vak omdat ik niet alleen met International Business Management studenten in aanraking kwam. Eigenlijk was ik een van de weinigen in de gehele internationale studentengroep die business studeerde. Veel studeerden political science, talen, van mijn vrienden waren in de middag het bos bij het meer ingegaan om de perfecte plek, kijkend naar het Noorden, te vinden. Die avond waren wij daar om 8 uur om een kampvuur te starten met het hout, dat zij in de middag al bij elkaar hadden gesprokkeld. Zo zaten wij daar met z'n 6en bij het kampvuur, met onze worstjes om te roosteren, te wachten op de Noorderlichten. En ja hoor, rond half 10 begon het. We hebben ongeveer 1,5 uur naar de licht dansende, groen en rood/roze gekleurde lichten gekeken. Dit was echt heel gaaf en gezellig! En de volgende dag tijdens het wekelijkse internationale studenten waffel uurtje was het wel duidelijk dat wij de beste plek hadden met de mooiste foto's!

Vriendengroep

Andere leuke ervaringen waren, omdat ik in zo'n cultureel gevarieerde vriendengroep zat, we allemaal eens in de zoveel tijd gerechten kookten, om zo onze culturen met elkaar te delen. Zo hebben we vaak pizza avonden gehad (Italiaans), zelf gnocchi gemaakt (Italiaans), stampot avond gehad (Nederlands), nachos en taco's gemaakt (Mexicaans), en een bekend Tsjechisch zoet dumpling toetje gemaakt en gegeten.

Naast interessante lessen te hebben gevolgd en veel met andere internationale mensen om te zijn gegaan, heb ik ook wel een beetje wat van de Noorse cultuur meegekregen. Een studente die het eerdere semester op mijn universiteit in Nederland was geweest, was het volgende semester weer terug in Noorwegen op mijn exchange universiteit. In Noorwegen hebben wij meerdere keren afgesproken en ben ik ook op haar verjaardag geweest. Via haar heb ik van binnenuit de Noorse cultuur een beetje kunnen ervaren, want de Noren zijn enorm gesloten. Ze praten niet graag met je en voelen zich vaak niet comfortabel met de Engelse taal ook al spreekt de jongere generatie over het algemeen heel goed Engels. De Noren zijn erg teruggetrokken tot dat ze een glas alcohol ophebben. Zodra ze alcohol op hebben zijn ze heel open en gezellig en kan je een leuk en gezellig gesprek met hen voeren, maar daarvóór is het vaak heel ongemakkelijk. Dit was een feitje dat ik van tevoren over de Noren wist, maar dat het ook echt zo duidelijk zichtbaar was, was wel interessant.

Nationale feestdag

Om de Noren verder beter te leren kennen had ik ontzettend geluk dat ik er ook op 17 mei (Syttende mai) nog was, de dag van de grondwet en een nationale feestdag. Op 17 mei zagen mijn vrienden en ik ook pas wie er eigenlijk allemaal in Kristiansand woonden. Op de zonnige middag waren we naar het centrum van het stadje gegaan om alle mensen in klederdracht te zien. Dit was heel bijzonder en mooi om te zien. Mijn Noorse vriendin was er natuurlijk ook en kon mij goed uitleggen wat de verschillen tussen de jurken en pakken waren. Sommige vrouwen droegen korte jurken, dat betekent dat ze uit een deel van Noorwegen afstammen waar veel gedanst wordt. En de vrouwen met dikke wollen jurken stammen af van meer noordelijke en koudere gebieden. Zo is er symbooliek in alles van de klederdracht: de zilveren accenten, als je zilveren stukken op je riem hebt ben je getrouwd, de stof, de borduursels, de kleuren, en de vorm van het korset zeggen allemaal wat over waar jij en/of je familie in Noorwegen vandaan komt/komen.

Op 28 mei werd ik weer opgehaald door mijn ouders. Gelukkig hadden we een volle dag in Kristiansand en kon ik ze al mijn favoriete plekken laten zien. En zo kwamen mijn 5 maanden vol nieuwe ervaringen en nieuwe levenslange vriendschappen tot een einde.

Ik wil graag het Van der Dussen van Beeftingh Fonds heel hartelijk bedanken voor de mooie bijdrage aan deze onvergetelijke ervaring.

■ Isabel Sakkers, sakkersisabel@gmail.com

Anne Mees doet haar Pre Master Accountancy

Hallo allemaal, mijn naam is Anne Mees, ik ben 25 jaar en woon momenteel in Amsterdam. Vanaf jongs af aan wist ik erg snel dat ik graag de Hotelschool opleiding wilde doen, via mijn vaders werk kwam ik in gesprek met mensen die deze opleiding ook hadden gedaan en werd ik heel enthousiast. Na het behalen van mijn havodiploma en het doorstaan van de selectieprocedures begon mijn avontuur in 2018, en vier jaar later studeerde ik af aan de Hotel Management School Maastricht.

Tijdens de vier jaren dat ik op de Hotelschool heb gezeten heb ik van alles geleerd over alle aspecten die komen kijken bij het reilen en zeilen van een hotel. Zo heb ik tijdens mijn praktijkstage in Dubai mogen ervaren hoe het is om daadwerkelijk in een hotel te werken, maar daarnaast ook veel over Marketing, Operations, Finance, Human Resource Management en Management Accounting geleerd. Het vak Management Accounting sprak mij het meeste aan, aangezien ik erg enthousiast word van alles dat met cijfertjes te maken heeft.

Naast deze vakken ben ik ook zelf, op persoonlijk vlak, erg gegroeid. Ik ben van een iets wat verleegen, kat uit de boom kijkend meisje gegroeid naar een zelfstandige, zelfverzekerde meid die weet wat ze wil. Zo wist ik dus ook dat ik nog niet uitgeleerd was en mijzelf graag verder wilde ontwik

kelen in hetgeen waar ik het meeste plezier uit haalde, namelijk bezig zijn met cijfers. De Master Accountancy aan de Universiteit van Amsterdam leek precies waar ik naar opzoek was, maar voordat ik hieraan kon beginnen moest ik eerst de Pre Master Accountancy & Control afronden.

Mezenfonds

Hier is waar voor mij het Mezenfonds om de hoek kwam kijken. Ik moest namelijk een net wat ander traject volgen dan de meeste mensen die deze Master willen beginnen. Omdat ik vanuit de Hottelschool kwam, en dus niet de benodigde financiële kennis op universitair niveau had, moest ik naast de Pre Master ook een aantal extra vakken volgen. Dankzij steun van het Mezenfonds heb ik deze extra vakken kunnen volgen. De eerste twee vakken heb ik binnen, en het laatste vak zal ik in juli ook afronden, waarna ik dan eindelijk de Master kan beginnen waar ik zo naar uitkijk!

Ik ben erg trots dat ik na het behalen van dit alles, ik vanaf September 2024 kan beginnen met de Master waar ik zo hard voor heb gewerkt, en met heel veel dank aan het Familiefonds voor de bijdrage waardoor dit mogelijk is geworden.

■ Anne Mees, anne.mees@planet.nl

Vita Mees, kostuumontwerpster theater en film, over het leven met haar gezin in Rome

Vita Mees, kostuumontwerpster voor theater en film, vertrok met haar man Ignacio en hun kinderen Emilia (7) en Ignaz jr (4) naar Rome. Een impressie.

In de zomer van 2023 zijn wij met het gezin naar Rome verhuisd voor de baan van Ignacio. Hij werkt nu op het hoofdkantoor van energie bedrijf ENI tussen de palmbomen. Hij werkt in het 'Public Affairs Department' waar hij zich voornamelijk bezighoudt met de diplomatieke relaties van ambassades in Rome en het ministerie van buitenlandse zaken van Italië.

Emilia en Ignaz zijn in september begonnen op een Italiaanse school in de buurt van ons huis en op zaterdag gaan ze naar de Nederlandse School. We hebben onze elektrische bakfiets meegenomen en fietsen door de hele stad. Veel bekijks geeft het, maar voor ons een gevoel van vrijheid. We wonen 5 minuten fietsen vanaf het Colosseum, in een buurt die San Saba heet. Een groene oase binnen de chaos van de stad. De kinderen hebben in een paar weken de taal geleerd en praten voornamelijk over eten met hun vrienden. (Ze praten af een toe zelfs Italiaans samen) Ze spelen na school in de 'Giardino degli aranci', een van de mooiste tuinen en uitzichten van de stad. Ze klimmen daar in olijfbomen en voetballen met mandarijnen. In de avonden zijn we te vinden op het plein in Testaccio. Een plein waar de hele buurt samenkomt. Met een fontein in het midden waar kinderen spelen en ouders met elkaar wat drinken en kletsen. De kinderen voelen zich helemaal thuis en zelfs zijn de Italiaanse handgebaren zijn zelfs ook in de Nederlandse taal doorgedrongen.

La Traviata

In de weekenden gaan we vaak naar een meer, naar het strand of naar de bergen. Binnen een uur ben je in een prachtige natuur en deze korte tripjes blijven voelen als vakanties.

Ik doe twee keer per week een Italiaanse cursus en werk voorlopig nog in Amsterdam. Maar we hebben al veel mensen ontmoet die hier in de filmindustrie werken en zien wekelijks een filmset op straat. Er is een grote internationale filmindustrie in deze stad dus vanaf september ga ik hier proberen om kostuumontwerpers te assisteren.

Het initiële plan was dat we twee jaar naar Rome zouden gaan, maar het contract van Ignacio is voor onbepaalde tijd en we voelen ons hier thuis. Het nieuwe plan is dat we teruggaan zodra één iemand van het gezin terug wil.

Op 15 Mei treedt Emilia met haar klas op in een Auditorium in het Vaticaan. Ze zullen daar La Traviata opvoeren, een opera van Verdi met professionele operazangers. Voor deze voorstelling maak ik de kostuums. De kinderen moeten alle teksten uit hun hoofd leren dus er staat hier geen andere muziek meer op in huis.

We posten af en toe stories op Instagram over ons leven hier mocht je dat leuk vinden om te volgen @__vitamees. Wie weet komt er een keer een Mees naar Rome en kunnen we de stad laten zien!

Groeten uit Rome!

- Ignacio Bianco, Vita Mees, Emilia en Ignaz! vitamees@gmail.com

Ter herinnering aan Bert Joist Mees (1933 - 2023)

Op 8 november 2023 overleed in Rotterdam onze vader en echtgenoot van onze moeder, Hilde Mees-Veth. Zijn geestelijke gesteldheid was de laatste jaren ten gevolge van dementie geleidelijk achteruit gegaan. Hij woonde tot zomer 2023 nog samen met onze moeder in hun vertrouwde huis aan de Maarten Dijkshoornlaan in Rotterdam. De laatste maanden van zijn leven woonde hij meer verzorgd en namen we al een beetje afscheid van elkaar. Op 14 november jl. hebben wij hem herdacht in kleine kring op de Kralingsche golfclub.

Bert werd geboren op 31 maart 1933 in Groningen als tweede kind van Rudolph Hetserus Mees (G12) en Janna Adriana van Bommel. Hij groeide op met een oudere zus (Conny Gieben-Mees) en een jongere zus (Renée Mees) en doorliep het Praedinius Gymnasium. Zijn vader was directeur bij de Vereniging Bierbrouwerijen Barbarossa te Groningen. Nadat Bert zijn militaire dienstplicht vervuld had als reserve 1e luitenant luchtdoelartillerie, kwam hij in 1955 aan in Delft waar hij scheikunde studeerde. Hij was enthousiast lid van het DSC, aan zijn studententijd hield hij dierbare vriendschappen over.

Ontmoeting met Hilde

Aan het eind van zijn studententijd leerde Bert onze moeder kennen. Hilde werkte in het Zuiderziekenhuis te Rotterdam voor dokter Engelhardt. Bert was een neef van dokter Engelhardt. Tijdens een vakantie in Florence kwam het tot een ontmoeting tussen beiden. In 1961 verloofden zij zich en een jaar later traden onze ouders in het huwelijk. Ze begonnen in een flat aan het Zuidplein waar in 1964 Volkert geboren werd. Een jaar later volgde onze broer Erik. Inmiddels waren onze ouders verhuisd naar Hillegersberg waar in 1967 Suzanne geboren werd. Het waren geen zorgeloze jaren omdat onze broer Erik gehandicapt bleek te zijn. Na zijn geboorte was niet direct duidelijk wat er aan de hand was, vele onderzoeken volgden waarna - toen Erik ongeveer 1,5 jaar oud was - werd vastgesteld dat hij een zeldzaam syndroom had waardoor hij geestelijk gehandicapt bleek. Deze situatie zorgde ervoor dat ons gezin minder makkelijk met vakantie kon gaan. Mede hierdoor kochten onze ouders in 1973 een oud vissershuisje op Goeree in Ouddorp. Bert heeft vele jaren met veel plezier geklust om dit tweede thuis zo comfortabel en gezellig mogelijk te maken. We brachten er als gezin hele zomers door en ook daarna verbleven onze ouders er tot op hoge leeftijd regelmatig.

Heineken

De eerste jaren van zijn werkzame leven werkte onze vader bij Oranjeboom Bierbrouwerijen. Hij trad hiermee in de voetsporen van zijn vader. Later stapte hij over naar Heineken Nederland B.V. waar hij uiteindelijk Hoofd van de centrale kwaliteitsdienst werd. Hij werkte eerst in Rotterdam, later vooral vanuit Zoeterwoude. Hij bezocht vele congressen in het buitenland, vaak samen met Hilde. Dat onze vader voor Heineken werkte was ons als kinderen snel duidelijk. Waar we ook kwamen, er werd altijd een Heineken besteld. Restaurantkeuzes werden veelal bepaald door het bier(merk) dat daar geschonken werd. En als de kwaliteit van het getapte biertje te wensen overliet ging dat niet onvermeld voorbij. Tja, wat wil je als je (eind)verantwoordelijk bent voor de kwaliteit...

Sporten en reizen

Bert leefde ondanks zijn Heineken biertje(s) gezond. Hij at mager en sportte regelmatig. Hij wandelde en fietste veel met onze moeder. Badmintonde, tenniste en golfde graag. Ook genoot hij van sport op TV: Wimbledon, Studio Sport, golftoernooien.

De voorliefde van vooral onze moeder voor Italië en het feit dat ze elkaar daar ontmoet hadden maakten dat er vrijwel jaarlijks een reis naar Italië gemaakt werd. Maar ook andere bestemmingen werden bezocht. Samen met de kinderen en kleinkinderen werd in 2012 en 2017 hun huwelijksjubileum op Sicilië gevierd.

Karakter

Als Groninger strooide onze vader niet met complimenten maar hij was er altijd voor ons. Hij was uiterst zorgzaam en beschikte over een eindeloos geduld hetgeen zich uitte in het rustig uitleggen van dingen, helpen met huiswerk en repareren van allerhande zaken. Vader was netjes en georganiseerd. Reisjes werden goed voorbereid, in een tijd zonder internet kwamen landkaarten ter tafel en werden routes uitgestippeld met hotel- en restaurantkeuzes daarbij vermeld. Onze vader straalde een bepaalde rust uit waar ook onze broer Erik zich prettig bij voelde. Hij wist waar hij aan toe was bij zijn vader. Tot op hoge leeftijd ging hij nog mee naar tandartsbezoeken van Erik en hielp hem bij toiletbezoek of het voeren van eten. Ook al kon Erik dit zelf, onze vader hield niet van knoeien ...

Kleinkinderen

Bert genoot als opa van zijn zes kleinkinderen. Vooral met zijn enige kleindochter, Julia, bouwde hij een speciale band op. Ze was gek op haar opa die haar een hele periode wekelijks uit school haalde. Twee van zijn kleinzonen traden in zijn voetsporen door in Delft te studeren. Trots was Bert toen hij en zijn jaargenoten tijdens een jaardiner bij het DSC werden toegesproken door zijn oudste kleinzoon Daan die zitting had in de Senaat. Kleinzoon Gijs studeerde in Groningen, drie jaar geleden werd ook een bezoek aan hem gebracht. Dit bezoek werd gecombineerd met een bezoek aan het ouderlijk huis van Bert aan de Hondsruglaan te Haren en we toerden langs allerlei andere plekken uit zijn jeugd. Meermaals herhaalde hij hoe hij genoten had van dit tripje naar het Noorden waarbij voor hem zoveel herinneringen naar boven kwamen.

In maart 2023 vierden we met elkaar nog zijn 90e verjaardag in zijn favoriete restaurant, bierhandel de Pijp in Rotterdam. We zullen hem blijven herdenken en zijn dankbaar voor zijn warme aandacht en zorg voor ons.

- Suzanne Dutilh-Mees (mede namens Volkert en Erik), suzanne@dutilh.nl

Leonard Retel Helmrich groot filmmaker overleden

Leonard Retel Helmrich overleed op 15 juli op 63 jarige leeftijd. Hij is vooral bekend geworden met zijn trilogie *Stand van de Zon, Stand van de Maan en Stand van de Sterren*. In 2017 kreeg hij een hartstilstand, waardoor hij niet meer kon filmen. Hij is een grote vernieuwer van de filmtaal met zijn door hem zelf uitgevonden 'Single Shot Camera' manier van filmen. Niet denken in shots, zoals gebruikelijk, maar in intuïtieve camerabewegingen. Samen met Johan van der Keuken en Heddy Honigmann behoorde Leonard Retel Helmrich tot de toonaangevende documentairemakers in Nederland.

Leonard Retel Helmrich is de eerste Nederlandse filmmaker, die tijdens het International Documentary Filmfestival Amsterdam (IDFA) de grote prijs voor de Beste Internationale Documentaire twee keer heeft gewonnen. In 2004 voor *Stand van de Maan* en in 2010 voor *Stand van de Sterren*, twee delen van een trilogie over een familie

Leonard Retel Helmrich, Aimabele filmmaker

in een arme wijk van het Indonesische Jakarta. Een bijzondere prestatie van een authentieke en aimabele filmmaker.

Leonard Retel Helmrich wordt in 1959 in Tilburg geboren. In 1986 studeert hij af aan de Nederlandse Filmacademie in Amsterdam in de vakken regie, scenario en montage. Na zijn lange documentaire 'Moving Objects' (1991) vertrekt hij op aanraden van zijn zus Hetty Naaijken-Retel Helmrich naar Indonesië. Hetty is de producent van Leonard vanuit het bedrijf Scarabee Filmproducties. Retel Helmrich raakt gefascineerd door het land en voelt zich er thuis. Hij neemt de Indonesische Bakti in dienst als chauffeur om research voor een film te doen. Retel Helmrich treft het land aan in een roerige fase in de tijd van de studentenopstand tegen president Soeharto. Hij bezoekt de familie van Bakti regelmatig en leert zijn moeder Rumidjah, broer Dwi en kleindochter Tari goed kennen

Struggle for life

In de documentaire 'Stand van de Zon' volgen we deze familie in hun dagelijkse leven. De worsteling om elke dag eten op tafel te krijgen wordt in beeld gebracht, net als kleine en grote conflicten die zich binnen het gezin afspelen. Zo moet de Christelijke Bakti zich bekeren tot de Islam om met zijn Islamitische vrouw te mogen trouwen. Dit tot groot verdriet van de christelijke Rumidjah. De documentaire die uit deze ontmoeting voortvloeit wordt door Retel Helmrich tot de 'Stand van de Zon' gedoopt (2001). De film focust niet alleen op de 'struggle for life', maar laat ook adembenemende beelden zien van gigantische vlinders, hevige regenbuien, een giftige brilslang en parmantig over straat marcherende eenden. Retel Helmrich toont zowel betrokkenheid als compassie voor de mensen die hij portretteert, maar heeft ook een fijn oog voor de poëzie van het dagelijkse bestaan.

Stand van de Maan

Drie jaar later maakt de regisseur 'Stand van de Maan' (2004), deel twee van wat zal uitgroeien tot een trilogie over dezelfde familie. De op leeftijd geraakte Rumidjah wil het liefste terug keren naar het platteland, waar ze vandaan komt; het leven in het snel moderniserende Jakarta wordt haar te veel. Maar wie moet dan Tari opvoeden? Bakti gaat die taak niet geweldig af. Het knappe en interessante van de documentaire is dat Retel Helmrich een intiem portret maakt van een gezin in Jakarta, maar de problemen in deze microkosmos weerspiegelen tegelijkertijd de conflicten in de Indonesische maatschappij. Het persoonlijke wordt daardoor universeel.

Stand van de Sterren

Stand van de Sterren

Ten slotte maakt Retel Helmrich in 2010 'Stand van de Sterren', die tijdens IDFA in première gaat en op 3 maart 2011 in de bioscoop komt. De film heeft als middelpunt het knappe meisje Tari, die inmiddels 17 jaar oud is en dankzij geld dat Leonard won voor Stand van de Maan, naar een goede middelbare school kon gaan. Hierdoor is zij haar milieu ontgroeit en gedraagt zich soms verwend en lastig tegen haar ouders en oma. Maar de pubertijd staat niet voor niets bekend als moeilijke fase, dus wat dat betreft verschilt Tari niet zoveel van haar leeftijdsgenoten.

Vijf Zuilen

Leonard voelt de problemen aankomen en anticipeert daarop. In enkele scenes barst de bom en komen generatieconflicten duidelijk naar voren. En op grotere schaal de problemen in de samenleving, met bijvoorbeeld fanatieke inmenging van de Islam op het sociaaleconomische leven. Tari moet vijf zuilen van de Islam opdreunen om een studiebeurs te kunnen krijgen. Sowieso lijkt deze episode wat dramatischer en emotioneler dan de vorige twee delen. Zo wordt Bakti woedend op zijn vrouw, als deze zijn vechtvissen, waarmee hij geld verdient, in een pan kokende olie gooit. Zij doet dat uit frustratie, omdat Bakti haar heilige water had gebruikt voor zijn vechtvissen. Thuisgekomen slaat Bakti alle spullen van zijn echtgenote aan gort.

Wapperende Bagus

In de volgende scene, terwijl de spanning nog nazindert, rent Dwi's achtjarige zoon Bagus met over zijn schouder wapperende kleren over straat, op virtueuze wijze gefilmd door Retel Helmrich. Op Bagus T-shirt staat Batman. Niet alleen erg filmisch, maar ook emotioneel gezien werkt deze scene als een ontlading, na het zien van de hevige ruzie tussen Bakti en zijn vrouw.

Single Shot Camera

De camera vliegt naast, langs en over het jongentje heen. Dit is een essentieel aspect van het filmen van Retel Helmrich. Hij filmt namelijk aan de hand van de 'single shot camera'; de door hem zelf ontwikkelde manier van draaien, waarbij een scene in één vloeiende beweging in beeld wordt gebracht. Een werkwijze die is geïnspireerd op ideeën van de Franse filmfilosoof en criticus André Bazin. De grote man achter de Nouvelle Vague en inspirator voor filmmakers als Truffaut, Godard en Rohmer. Bazin vindt dat de essentie van cinema zit in de beweging van de camera. Niet denken in shots, zoals gewoonlijk, maar in intuïtieve camerabewegingen. Volgens Bazin staan dingen in de werkelijkheid met elkaar in verband en moeten die liefst ook in film zonder cuts in beeld worden gebracht. Het idee hierachter is dat zuivere kennis slechts verworven kan worden door directe waarneming en niet door het verstand.

Persoonlijke beleving

Om single shot te kunnen filmen, ontwikkelde Retel Helmrich de 'Steady Wing'. Een licht aluminium apparaat met twee handvaten, waardoor de camera zowel boven je hoofd, langs je zij of vanuit kikkerperspectief kan draaien. Daardoor ogen de films van deze filmmaker vloeiend en bewegelijk. Mooie voorbeelden zijn er genoeg. Bijvoorbeeld in 'Stand van de Maan'. Rumidjah zit een beetje in de put en Helmrich manoeuvreert de camera onderin een waterput. Of in Stand van de Sterren, als een fanatieke Iman in een Moskee vanuit een laag perspectief in beeld wordt gebracht, zodat de ventilator boven zijn hoofd wel een op hol geslagen stralenkrans lijkt.

Retel Helmrich over zijn unieke manier van filmen: "Het gaat mij vooral om de persoonlijke beleving, de emotie van de maker, die bij een intuïtieve werkwijze in de vorm besloten ligt".

Ontwikkeling filmische expressie

De single shot camera manier van filmisch denken is een flinke stap verder in de ontwikkeling van de beeldtaal. Orson Welles (Citizen Kane) vond een dieptescherpte lens uit en een ander voorbeeld van een inventieve filmer is Roberto Rossellini, die een zoomlens ontwikkelde met afstandsbediening. Leonard Retel Helmrich levert zijn bijdrage aan het vergroten van mogelijkheden voor filmische expressie met de Steady Wing, dat een statief overbodig maakt en waarmee op alle mogelijke manieren gedraaid kan worden.

- Dit artikel verscheen eerder in filmblad Skrien.

P.S. Ooit organiseerde ik in de Danzigerstudio van Peter Habibuw een vierdaagse workshop Single Shot Cinema met Leonard Retel Helmrich.

■ Jaap Mees, jaapmees@online.nl

Travelling continued in South East Asia, the UK and Holland by Sarah van Seters

Since my last article in the Kroniek, I left Western Australia and departed on a journey across South-East Asia, the UK and the Netherlands. Leaving Australia was a difficult decision to make but, ultimately I felt I had made huge accomplishments and explored all that I wanted to; I therefore felt a yearning to continue travelling the world. I was, and remain so grateful for the friends that I made, the places I was able to see and the experiences that will last a lifetime. It has forever given me a new perspective on life and deeper appreciation for what I have.

Mieneke Mees

My next destination, after Australia, was a personal venture of mine to discover where my grandmother (Omi), Mieneke Mees, grew up in Indonesia. Recently my mother had my Omi's diary transcribed from Dutch to English and it vividly describes of her childhood in Indonesia (then the Dutch East Indies) and more specifically her experience of the second world war as a Dutch citizen in the colony and the brutal Japanese concentration camps in central Java. Now that I possessed a tangible and personal link to this beautiful country I felt a desire to discover more of my Omi's past and that of Indonesia.

Volcanoes

Before the war, my grandmother wrote extensively about traversing volcanoes and exploring small villages in Java with her father, so it was amazing during this trip to climb two volcanoes, Mount Bromo and Ijen Crater, and to relive her experiences. But perhaps the most special experience was visiting the little known city of 10 million people, Surabaya. My visit brought me here to track down my grandmother's home, armed with the street name and an old photo of the house she grew up in I did not have much hope it would be there after over 80 years. Miraculously after a long time searching I found her house. I was so thrilled and in awe that it was still standing after all those years of war and monumental changes in Indonesia.

Java, volcano

Vietnam

Concentrationcamp

Further into my Omi's diary she writes about her traumatic time in a concentration camp, subjected to horrendous hunger, disease and the ever-looming threat of sexual slavery or 'comfort women' as it was known. Most sadly however is the death of her father, a Christian missionary, in a prisoner of war camp, he died just months shy of liberation in 1945. His grave is still tended to in Surabaya located in the Kembang Kuning memorial cemetery, it was a very somber moment when finding his grave.

I continued to travel around South-East Asia for another 4 months. The remainder of Indonesia was spent exploring Bali, island hopping the Gillis and sailing to Komodo National Park. Swimming with whale sharks, huge manta rays and walking among the komodo dragons were particular highlights.

Vietnam and Laos

I then visited Vietnam, and devoured it's amazing food and coffee! Here I started in Hanoi and headed south to Ho Chi Minh City, marveling at Hanoi's stunning French architecture, wonderful art and exceptional culture. Next I took a cool city break in Singapore and Kuala Lumpur. Both were architecturally exciting cities, seeing the jaw-dropping skyscrapers including the world's second tallest building was truly amazing. Soon after I was off to Laos, which absolutely stole my heart. Taking the slow boat down the Mekong River to the French colonial town of Luang Prabang was truly one of the most special experiences of my life. Seeing remote, inaccessible villages, untouched by time and the modern world was truly mind blowing, most wonderfully, these villages contained some of the happiest people you could imagine. Finally, my last stop in South-East Asia was Thailand, sampling the beautiful culture, cuisine and stunning nature, I knew I was going to miss this incredible part of the world.

Amsterdam

My travels came full circle when during my 3-month stint in the UK, in the fantastic city of Liverpool, I had the chance to meet up with my mother in Amsterdam for my 25th birthday and poignantly to drop off my Omi's diary at the NIOD to have its place in history. It felt truly brilliant to experience a little bit of that history on my travels and to share that last moment with my mother and grandmother.

■ Sarah van Seters, sarahvanseters@gmail.com

Adine and Sarah bij het NIOD

In Memoriam Willem Johan Mees (1929-2021)

Op 18 oktober 2021 is Willem Johan Mees overleden. Hij werd op 13 september 1929 in Groningen geboren en heeft daar zijn jongste jaren gewoond. Samen met zijn ouders en zusje verhuisde hij vlak voor de oorlog naar Wassenaar. Het middelbareschooldiploma behaalde hij aan het Christelijk Jongensinternaat in Zeist waarna hij in Zurich scheikunde ging studeren.

Met zijn grappen, grollen en sportieve gedrag zocht hij menig grens op en zorgde overal voor vertier. Na zijn studie trouwde hij zijn jeugdliefde Louise (Lolo) Croin. Zij kregen drie kinderen: Nanno ('59), Oene ('62) en Inès ('65).

Willem heeft zijn professionele leven gewerkt bij het familiebedrijf Sikkens Lakfabrieken in Sassenheim. Toen de fabriek werd overgenomen door Akzo is hij met vervroegd pensioen gegaan. Hij vond rust en voldoening in Veere en in zijn geliefde Molen 'de Koe'. Vele uren bracht hij door op de Domburgsche Golfclub of op zijn zeilboot, die om de hoek in de haven lag. Het bleek een prima vertrekpunt voor vele

tochten op het binnenwater en langs de Nederlandse- en Belgische Kust. Met zijn studiematen, met wie hij nog altijd een hecht clubje vormde, maakte hij menig spannende oversteek naar Engeland.

Na het overlijden van Lolo in 2008 hervond hij relatief snel een nieuw ritme dat hij tot vlak voor zijn overlijden heeft volgehouden. Een dagelijkse lange wandeling door weer en wind hield hem fit. Met zijn maten zeilde hij niet meer, maar in plaats daarvan huurden zij een motorboot in Friesland. Tijdens de wintermaanden ging hij graag kuren in Spanje en logeerde dan ook een aantal weken bij zijn oudste zoon en zijn gezin in Barcelona. Met hen bracht hij ook de zomervakanties in Zuid Frankrijk door. Mede hierdoor, maar ook door zijn uitstekende digitale vaardigheden, brede belangstelling en scherpe geest, onderhield hij zo een warme band met het gezin daar. In Wassenaar en Heemstede was de zondagavond maaltijd het vaste familiemoment. Hij leefde mee met de belevenissen van iedereen maar genoot vooral van zijn opgroeiende kleinkinderen en al hun avonturen.

Begin 2020 hoorde Willem dat de ziekte van Kahler opnieuw actief was geworden. Hij heeft zijn lot met waardigheid gedragen en de tijd die hem restte goed gebruikt. Toen hij een longontsteking kreeg heeft hij heel bewust besloten deze niet te laten behandelen. Nog geen twee dagen later is hij, met zijn kinderen nabij, thuis in zijn eigen bed rustig overleden. Willem is 92 geworden.

■ Oene Mees, oene.mees@gmail.com

Zilveren gedenkbord voor oprichter universiteit na jaren zoeken boven water

Kleindochter van Willem Cornelis Mees

Helene Veltman-Montagne (tweede van links) met haar familie en de twee zilveren borden. Arie Kers

Een meer dan honderd jaar oud zilveren bord van één van de drie founding fathers van de Erasmus Universiteit is na jaren zoeken teruggevonden. De kleindochter van medeoprichter Willem Cornelis Mees overhandigde het object woensdag aan de universiteit, dat het in bruikleen krijgt en zal tentoonstellen.

Erasmus Magazine.

Mees was een Rotterdamse advocaat en onder andere grondlegger van de Rotterdamsche Scheepshypotheekbank en het beleggingsfonds ROBECO. Ook was hij betrokken bij de oprichting van de Nederlandsche Handels-Hoogeschool, de voorloper van de Erasmus Universiteit, waar hij nog tot in 1964 allerlei bestuursfuncties vervulde. Het zilveren bord was een cadeau van Cornelis van Stolk, een van de andere twee oprichters. Stolk liet in 1913 twee zilveren borden vervaardigen die hij aan mede-initiatiefnemers J.A. Ruys en Mees gaf, als dank voor alle inspanningen.

Speld in een hooiberg

Het gedenkbord van Ruys is al sinds de jaren zestig onderdeel van de erfgoedcollectie van de universiteit, maar het bord van Mees was jarenlang onvindbaar. Een familielid ging er twintig jaar gele-

den al naar op zoek, maar dacht dat het bord zich waarschijnlijk bij een van de familieleden in het buitenland bevond.

De recent gepensioneerde EUR-medewerker Cora Boele, verantwoordelijk voor het beheer van het erfgoed, was sinds die tijd op zoek naar het object. “We wisten dat het bord bestond dankzij een foto in een gedenkboek uit 1963. Ook wisten we dat het in het bezit moest zijn van de familie Mees. Maar Willem Mees kreeg vijf dochters die na hun huwelijk allemaal een andere achternaam kregen en een aantal waren ook nog naar het buitenland verhuisd, dus dat werd zoeken naar een speld in een hooiberg.”

Naast opa bij de Dies

In 2018 vond Boele een aanknopingspunt. Ze kwam in contact met een redacteur van een jaarlijkse tijdschrift van de familie Mees. “Daarin heb ik een oproepje laten plaatsen, met de vraag of iemand wist waar het bord zich bevond.” Daar kwam helaas geen enkele reactie op. De doorbraak kwam pas vier jaar later, in 2022. “Tot mijn verbazing zag ik allemaal babyfoto’s van meneer Mees in de kroniek van dat jaar!” Boele nam contact op met de mevrouw die de foto’s had geplaatst, in de hoop dat zij meer zou weten over het bord. Via haar kwam Boele uit bij Helene Veltman-Montagne. En daar in huis, in een kast, lag het zilveren bord.

De kleindochter van Mees kreeg het glimmende voorwerp van haar grootmoeder, omdat ze de eerste nazaat van Mees was die in Rotterdam ging studeren. Ze studeerde daar Sociologie in de jaren zestig. “Ik zat tijdens mijn studie zelfs nog naast mijn grootvader bij de Dies Natalis”, vertelt ze. Willem Mees was toen rond de tachtig, maar was nog altijd actief op de universiteit als lid van het College van Curatoren, een soort Raad van Toezicht.

Cora Boele (links) en Helene Veltman-Montagne bij het schilderij van Willem Mees. Arie Kers

Rondleiding

Helene Veltman wilde het bord graag in bruikleen geven, vertelt ze. “Hij lag bij mij thuis in Amersfoort in een lade. Nu komt het bord terecht op een plek die mij zeer dierbaar is.” Ze wilde er één ding voor in ruil: een rondleiding op de universiteit, waarbij ze een aantal jaarclubgenoten en familie mocht meenemen.

Woensdag was het zover. Na een presentatie van Boele over de geschiedenis van de universiteit en de grote rol van Mees daarin, droeg ze het bord formeel over aan de universiteit via het tekenen van een bruikleenovereenkomst. Daarna kregen zij, enkele familieleden en jaargenoten nog een rondleiding over de campus. “Het is heel leuk om hier te zijn, maar ik herken nog maar weinig uit mijn jaren. Wij zaten bijvoorbeeld altijd graag in het cafetarium in de bibliotheek, maar ik heb geen idee waar dat zat!” vertelt ze.

De groep nam ook vast een kijkje bij de plek waar het bord tentoongesteld zal worden: bij de rectorkamer. Daar komt een vitrine waarin zowel de borden van Ruys als van Mees gebroederlijk naast elkaar worden gehangen.

■ Elmer Smaling

Stichting Van der Dussen van Beeftingh Fonds, familiefonds van de familie Mees.

De **Stichting Geslacht Mees**, die onder andere de befaamde jaarlijkse Kroniek uitgeeft, de genealogie bijhoudt en het archief beheert, met daaraan verbonden de **Stichting van der Dussen van Beeftingh Fonds**, een familiefonds in het leven geroepen door Sara Anna Barbara Mees, getrouwd met Pieter van der Dussen van Beeftingh en kinderloos overleden in 1880.

Doel van het fonds

Dit fonds wil en kan familieleden helpen met financiële problemen, tijdelijk of structureel, met diverse oorzaken.

Daarnaast kan het fonds helpen bij studie, opleiding, bijscholing, stage of buitenlandse studie reis. Bij de aanschaf of restauratie van een voorwerp of onmisbaar instrument, of bij een vrijwilligers project waar een bijzondere band mee bestaat.

In de bijlage staat meer informatie.

In de afgelopen jaren hebben heel wat jonge Mezen met hulp van het fonds een ideaal kunnen realiseren. In de kronieken van de laatste jaren staan verslagen waaruit veel enthousiasme en voldoening blijkt. Diverse jongeren trokken voor vrijwilligersprojecten naar Oeganda, Kenya, India, Australië, één naar een Amerikaanse Highschool, een Deense nicht ging naar Brazilië voor een educatief muziek- en dansopleiding, een jonge neef kon doorgroeien naar een hoger hockey niveau, een Canadese nicht kon beginnen met een architectuur studie, vele andere jongeren met vervolgstudies, o.a. in Antwerpen en Rotterdam. Daarnaast was er natuurlijk de financiële hulp in probleem situaties.

In de bijlage staat meer informatie

Wie zijn familieleden?

Leden van de familie Mees en kinderen van zogenaamde 'Mees-moeders'.

Hoe werkt het?

Stuur een email met een duidelijke beschrijving van je probleem of plan met een eerste schatting van de kosten en van wat je zelf gespaard hebt, naar madelineterhorst@gmail.com. Daarna volgt een gedetailleerd traject in overleg met het bestuur. In alle gevallen beslist het bestuur.

Het bestuur wordt op dit moment vertegenwoordigd door
Madeline ter Horst-Mees, voorzitter, madelineterhorst@gmail.com
Joost Mees, penningmeester, joost.mees1@gmail.com

**PS-1 Deze email wordt gestuurd aan alle familieleden waarvan ons het emailadres bekend is.
Dat zijn alle familieleden vanaf 18 jaar.**

Controleer alsjeblieft in de adresbalk of je hele familie er in staat met het juiste adres. Zo niet, stuur de mail dan door en meld het ons.

**Ouders, willen jullie meekijken en de nieuwe 18-jarigen bij Hans melden?
Heel graag!**

**PS-2 Stuur alle adreswijzigingen en familieberichten naar Hans Mees: jr.mees@hetnet.nl.
Niet vergeten!**

**PS-3 Heb je een mijlpaal bereikt of een anders Mezen-nieuwtje, de Kroniek neemt het graag op, dus stuur je info naar Jaap Mees: jaapmees@online.nl
Niet vergeten!**

Foundation Van der Dussen van Beeftingh Fund A Mees Family Fund

Dear family members,

Our family has two family foundations:

The **Mees Family Foundation** (Stichting Geslacht Mees) which, among other things, publishes the annual news Chronicle (Kroniek), keeps our genealogy current, and manages our archive, and connected with this:

The **Foundation Van der Dussen van Beeftingh Fund** a family fund created by Sara Anna Barbara Mees who was married with Peter van der Dussen van Beeftingh and died childless in 1880.

Mission of the latter Fund:

To help family members who are experiencing financial problems caused by different circumstances, temporary or structural.

To help family members with the cost of studies, training, or internships, in The Netherlands or abroad, with the purchase or restoration of an object or indispensable instrument, or with a volunteer project of particular significance to the person in question.

You will find more detail in the attachment to this email.

In past years quite a few young family members have been able to realize an ideal with the help of this fund. The Chronicles of the last few years contain reports that show much enthusiasm and satisfaction. Several young people traveled for volunteer projects to Uganda, Kenya, India, Australia; one went to an American high school, a Danish cousin went to Brazil for music and dance training, another cousin was able to graduate to a higher hockey level, a Canadian cousin could begin her study in architecture, others continued their studies in Antwerp and Rotterdam. In addition, help was provided in cases of other financial problems.

Who are family members?

Members of the Mees family and children of so-called Mees mothers.

How does it work?

Send an email with a detailed description of your problem or plan, including a first estimate of the cost, to madelinetorhorst@gmail.com. Then follows a procedure in consultation with the Board of the Fund. All cases are decided by the Board. Currently the Board is represented by:

Madeline ter Horst-Mees, President, madelinetorhorst@gmail.com

Joost Mees, Treasurer, joost.mees1@gmail.com

PS-1 This email is sent to all family members from 18 years old on, whose email addresses are known to us. Please check the address field to make sure that your whole family appears there with the right addresses. If not, please forward the email and send us the right information.

PS-2 Send all address changes and family news to Hans Mees: jr.mees@hetnet.nl. Don't forget!

PS-3 Did something special happen in your family, or do you want to share an idea or opinion, please send it to Jaap Mees: jaapmees@online.nl for the Mees Chronicle. Don't forget!

■ Madeline ter Horst-Mees en Joost Mees

Olivia, kleindochter van Adine Mees.

STICHTING GESLACHT MEES

Genealogie Hans Mees, Neherpark 136, 2264 ZC Leidschendam, tel 070 -3866304, jr.mees@hetnet.nl
Redactie adres Kroniek: Jaap Mees, Westhaven 24b, Gouda, 0182-603701 / jaapmees@online.nl